

DARBININKAS

XLVIII NR. 32.

SECOND-CLASS
Postage paid at Brooklyn, N. Y.

ANTRADIENIS - TUESDAY, BALANDIS - APRIL 30, 1963

910 WILLOUGHBY AVE.,
BROOKLYN 21, N. Y.

10 CENTŲ

Nikita jau pasiuntė savo draugą Serovą į kalėjimą?

Chruščiovo pareiškimai ir darbai Vakaruose sukėlė spėjimų dėl jo ir jo politikos ateities.

AR JIS PASITRAUKS?

Balandžio 24 darbininkų grupė Chruščiovas priminė, kad jis jau 69 metų ir "kiekvienas supranta, jog aš negaliu visą laiką laikyti pozicijose, kurias dabar turiu valstybėje ir partijoje". Tas pareiškimas leido spėlioti, kad Chruščiovas pasitrauks iš ministerio pirmininko pareigų, pasilikdamas tik

Gandai, ar Chruščiovas pasitrauks, ar bus išstumtas ar dar kitus išstums, bet politika su JAV užlaužė aštrių kampu — jokių nuolaidų dėl Laoso ir atomų derybų

O GAL CHRUSČIOVAS SURAS NAUJUS ATPIRKIMO OZIUS?

Chruščiovas paprastes daryti staigmenas. Didžiausia staigmena buvo Stalino pasmerkimas. Į vieną dabar galimą staigmeną dėmesį atkreipia J. Alsop (NYHT). Būtent, ji byla, kuri turi šiomis dienomis prasidėti ir kurioje yra kaltinamas Sovietų

pareigūnas Oleg Penkovsky ir anglas Grenville Wynne. Kokio ryšio ši byla su Chruščiovu gali turėti, rodo kai kurios smulkmenos:

Suimtasis Oleg Penkovsky yra generolas, kuris ilgą laiką buvo sekretorius moksliniame patariamajame komitete prie ministerių tarybos. Wynne buvo tiesiog sovietų policijos pagrobta Vengrijoje ir atgabentas į Maskvos kalėjimą. Kaltina, kad jis tarnavęs Amerikos CIA ir anglų slaptajai tarnybai, o Penkovsky jam informacijas

teikęs. Svarbiausia betgi asmenis, su kuriais Penkovsky turėjo ryšius. Labai geruose santykiuose jis buvo su generolu Ivanu Serovu, buvusiu slaptosios policijos šefu, paskutiniu laiku jau apsaugos ministerijos saugumo šefu. Dabar Ivan Serov esąs suimtas ir laikomas kalėjime. Nuo Serovo siūlas veda į apsaugos ministerį maršalą Rodion Malinovskį, kuris Serovą protegavo. Penkovskio ryšiai siekia dar aukštesnius žmones — esą viena iš Frolo Kozlovo dukterų priėmė dovanas, kurias tas atgabeno iš rytų Europos.

J. Alsop spėja, kad Penkovskio byla yra užtenkama medžiaga politiniam reikalui. Pagal sovietinį papratimą nemalona krinta ir tiems asmenims, su kuriais susikaltėlis turėjo ryšius. Taigi Chruščiovas turi medžiagą sulikviduoti ir Kozlovui bei Malinovskiui, kurie laikomi įtakingiausi iš visų galimų opozicijos asmenų. Ar Chruščiovas norės daryti naują staigmeną?

IVAN SEROVAS

RUSK: Ar pavyks sutaisyti Pakistaną su Indija

Valstybės sekr. Dean Rusk, išvyko devyniomis dienomis į Europą ir Aziją. Lankėsi Turkiijoje, kur jam nusiskundė valdžios atstovai, kad Nato kariuomenės reikalavimai perkasi chromą ne iš Nato nario Turkijos, bet iš Nato priešininko — Sovietų Sąjungos. Po vizito Persijoje Rusk atvyko į Pakistaną, kur balandžio 30 prasidėjo Cento konferencija. Čia sunkiausias uždavinys — išlyginti santykius tarp Pakistano ir Indijos. Pa-

kistane sukilusios nuotaikos prieš Ameriką ir Angliją dėl ginklų paramos Indijai. Pakistanas jaudinas, kad tie ginklai bus nukreipti prieš Pakistaną. Grįždamas Rusk lankysis Ju-

goslavijoje. Titas nori lyginti santykius su Amerika, kada pamatė, kad Kongresas atsisakė duoti jam pinigų, kada jis nuėjo su Maskva aiškiai prieš Amerikos politiką.

CHRUSČIOVAS: Kodėl rūstus Amerikai

Harrimanas, valstybės sekretoriaus pav. politiniam reikalui, su prezidento laišku nuvyko į Maskvą balandžio 25. Rytojais dieną jis kalbėjosi su Chruščiovu. Priėmimas Harrimanui buvo labai šaltas, o pasikalbėjimas su Chruščiovu nedavė nieko Laoso tarmėi atstatyti. "Tenka laukti ir žūrėti, ką ateitis atneš", pareiškė Harrimanas grįžęs į New Yorką. Castro balandžio 28 buvo priimtas su didelėmis iškilėmis. Jose nedalyvavo Amerikos, Anglijos, Prancūzijos atstovai. Jie buvo nuvykę tuo metu pas išvykstantį Harrimaną.

Tuo skirtingu priėmimu Ch-

ruščiovas akivaizdžiai pademonstravo pagrižtėjusią liniją prieš Ameriką. Tokia linija jis tikisi sumažinti Kinijos komunistų nepasitenkinimą, o taip pat ir opoziciją namie.

Linija prieš Ameriką bei apskritai prieš Vakarų Chruščiovas demonstravo ir savo pareiškimuose Italų spaūdai, kaltindamas Ameriką dėl įtampos Kuboje; Gromyko kaltino Ameriką dėl Laoso neutralumo pažeidimo; Berlyne sovietiniai lėktuvai ėmė kliudyti Amerikos helikopterų skraidymą. Kiek Amerikos veiksmams ir pareiškimams santūrus, taikingi, tai teiki Chruščiovo pareiškimai ir veiksmai yra provokacinio agresinio pobūdžio. Spėjama, kad šiuo griežtumu Maskva šiuo tarpu nori priversti Ameriką padaryti nuolaidas pirmiausia dėl Laoso.

DEAN RUSK

LAOSAS: Ko norėjo, jau pasiėmė jėga

Kodėl Laose komunistai sulaužė paliaubas, ėmėsi kariuomenę prieš neutralistų kariuomenę, o dabar vėl galėtų skelbti paliaubas, U.S. News ... Report taip aiškina:

Pradžią buvo pereitą lapkritį. Hanoi, šiaurės Vietnamo sostinė, komunistų vadai pripažino, kad nukariauti pietų Vietnamą nesiseka taip, kaip buvo suplanuota. Amerikos pagalba pietų Vietnamo vyriausybei sutrukdė komunistų planus. Buvo pastatyti strateginės vietose įtvirtinimai; buvo užblokuota jūra nuo šiaurės Vietnamo iki pat pietų. Komunistų jėgoms sunku buvo įsibrauti. Sutarė tad ieškoti kelio pro Laosą ir paimti tam reikalui Laosą juosta nuo šiaurės iki pat Cambodija pagal Vietnamo Laosio sieną.

PRANCŪZIJA JAU TURI SAVO ATOMUS

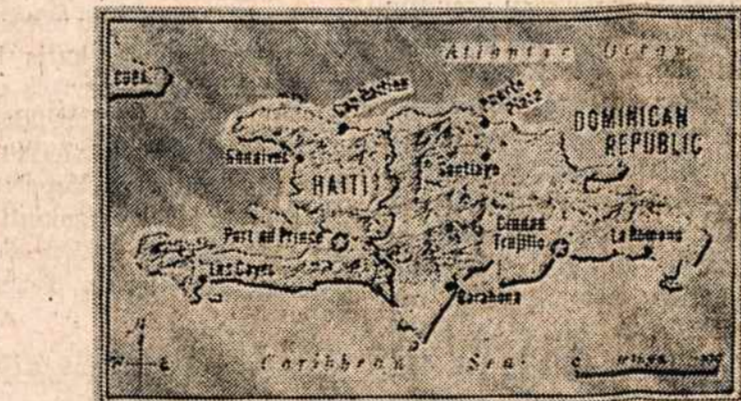
Prancūzijos apsaugos ministeris paskelbė, kad Prancūzija jau turi savo atominę bombą tris kartus stipresnę nei numestoji Hiroshimoje. Lėktuvus atominėmis bombomis turės 1966, povandeninį atominį laivą turės 1969. Prancūzijos atominiai ginklai bus tiesiogiai skirti Sovietų didesniems miestams. Sie ginklai bus tikroji Europos apsauga. Pareiškimas pagilino prarają tarp Amerikos ir Prancūzijos. Amerika skelbi, kad jos atominiai ginklai bus nukreipti tik į karinius taikinius.

— Kuba išleido į Miami papildomai 675 egzilus.

AZIJA IR KUBA: Kodėl siunčia kovoti Azijoje prieš komunistus, o Kuboje saugoja komunistus nuo laisvės kovotojų?

D. Lawrence (NYHT) palygino Amerikos politiką Azijos ir Kubos atžvilgiu ir stebėjosi: Amerika siunčia savo karius į Aziją kovoti prieš komunistus, kurie yra per 7,500 mylių nuo Amerikos, o Kuboje, kuri yra per 90 mylių, komunistus saugoja nuo Kubos laisvės kovotojų užpildinėjimu.

U.S. News ... Report duoda tuo klausimu politinių suoksnų samprotavimus. Esą Azijoje didžiausias priešas yra komunistinė Kinija, kuri veržiasi paimti savo kontrolėn visą pietų Aziją su ryžių laukais, su mineralais ir naftos šaltiniais. Geriausias sąjungininkas prieš Kiniją gali būti Sovietų Sąjunga, nes nuo Sovietų Sąjungos malonės priklauso kom. Kinijos naftos ištekliai. Bet Sovietų Sąjunga turi savo bazes ir Kuboje. Jei Kuboje Sovietus spausi, mažinsis galimybė gauti juos į talką Kinijai sudrausti. Jei Kuboje spausi, Sovietai gali daryti nerimo dar ir Berlyne. Jei toki samprotavimai, tikrai buvo, tai juos jau apvertė aukštyn kojom patys faktai — švelnumas su Sovietais Kuboje nepadarė iš jų talkininkų Azijoje.

HAITI IR DOMINIKONŲ RESPUBLIKA

— Sovietai balandžio 29 paskelbė, kad 17 valstybių nusiginklavimo konferencija esąs tik laiko gaišinimas.

— Lotynų Amerikos penkis valstybės pasisakė už nuotemtą erdvę lotynų Amerikoje — Brazilija, Bolivija, Čilė, Ecuadoras, Meksika.

W. Lippmann abejoja, ar Chruščiovas tebeturi visą politinę galią, jei pasisakė, kad Laoso likimas nepriklauso nuo Sovietų.

— Jungtinis štabas pasisakė už atominis bandymus ore. Kitaip Sovietai pralenks, ypačiai raketom, kurios skirtos raketom gaudyti. Apsaugos sekretorius McNamara pasisakė prieš, nes tai bus nepopuliaru opinijoje.

— J. Valstybės balandžio 29 pareiškė protestą J. Tautom, kad jos išplatino Sovietų memorandumą su įžeidžiančiais žodžiais J. Valstybėm.

— Vokietijoje Baden-Wuertemberge streikuoja 140,000 metalo darbininkų.

TYLA AR KOVA PRIEŠ SOVIETUS?

Ar tylos politika randa pritarimo vyriausybėje, Kongrese? ... Ar ją pateisina faktai?

McGEORGE BUNDY

Amerikos politika nėra vieninga dėl santykių su Sovietais ir su jų pavertais kraštais. Vyriausybės linija nesutampa su opozicijos ir Kongreso nusistatymais.

Vyriausybėje šiuo metu persiera nusistatymas išlaikyti esamą padėtį, vengti, kas rizikuotų nauja įtampa, kas provokuotų Sovietus, kas kenktų Chruščiovo prestižui.

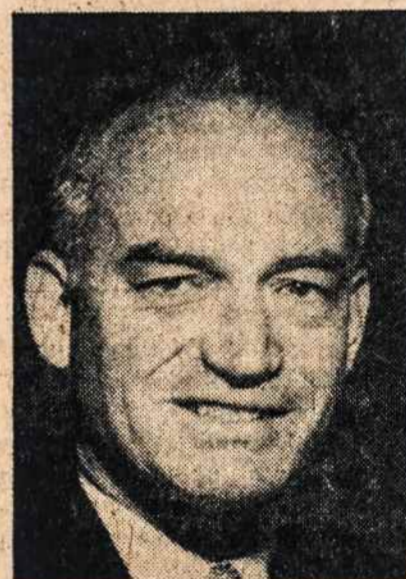
Šią liniją labiausiai rodė Kubos įvykiai. Tarp naujų tos pačios linijos įvykių žymėtinas uždraudimas vakarų Vokietijos parlamentui rengti sesiją vakarų Berlyne. Neturi būti sudarytas išpūdis, kad vakarų Berlynas yra vak. Vokietijos dalis, nors nekeliama klausimo dėl rytų Berlyno priklausymo rytų Vokietijai.

Kaip tos pačios linijos ženklas buvo paskelbtas ir egzilių vaidmens nuvertinimas ir paramos jų tautiniam komitetam susiaurinimas.

Sios linijos autoriais laikomi prezidento patarėjas Bundy ir valstybės departamento planavimo šefas Rostowas.

WALT ROSTOWAS

SEN. GOLDWATERIS

HAITI IR DOMINIKONŲ GAISRAS

Dominikonų Respublika balandžio 29 paskelbė savo kaimyniui Haiti ultimatumą: arba Haiti grįžta prie tarptautinių diplomatinių teisių, arba Dominikonai siunčia savo marinius į Haiti. Isikišo Amerikos Valstybių Organizacija. (Haiti ir Dominikonai jos tarpininkavimą priėmė, Haiti iš anksto pažadėjęs, kad ji patenkina Dominikonų reikalavimą.

Konfliktas kilo balandžio 26, kada Haiti diktatoriaus Du-

valier milicija užėmė Dominikonų atstovybę, kad sugaudytų ten pasislėpusius ir azylių gavusius 23 Duvalier politinius priešininkus.

Amerikos Valstybių Organizacijos tarpininkavimas dabar turės padaryti įtakos Duvalier režimui, kuris yra diktatoriškiausias lotynų Amerikoje, pilnas korupcijos, gyventojų reikalus palikęs žemiausiam kultūros lygyje — apie 90 proc. gyventojų dar beraščiai. Amerikos duodama parama sunaudojo daugiausia savo milicijai stiprinti ir savo asmeninei prabangai. Amerika jau metai paramą yra nutraukus ir su simpatija žiūri, jei režimas būtų pakeistas. Jei bus palikta tokia pat padėtis, tai Haiti greisiai virsti antra Kuba. Nuo Castro Kubos Haiti yra tik per 50 mylių.

Kun. L. Povilonis mirė kalėjime

Pranešimu iš Lietuvos, buvęs Klaipėdos klebonas kun. Liudas Povilonis Vilniaus kalėjime miręs. Jis buvo pernai, sausio mėn. Vilniaus teismo nuteistas 10 metų kalėjimo už

ITALIJOS RINKIMAI

Italijos rinkimų sekmadienį ir pirmadienį daviniai dar negalutinai. Daliniai daviniai rodo daugiau laimėjus kraštutinius sparnus — liberalus ir komunistus. Už liberalus pasisakė dalis tų, kurie balsuodavo už krikščioniškas demokratias, bet dabar pasitraukė, kai Fanfani padarė sąjungą su Nenni socialistais. Komunistai laimėjo Nenni socialistų sąskaita, nes kairieji socialistai ne visi buvo patenkinti, kad Nenni padavė sąjungą su krikščioniškomis demokratėmis. Patys krikščioniškos demokratės negalutiniais daviniais gavė apie 4 proc. mažiau balsų.

Klaipėdos bažnyčios statymą, formaliai už ūkinę spekuliaciją, kaip dabar mada Sovietuose kaltinti.

KAROLIS ZARINIS MIRĖ

Latvijos atstovas Londone Karolis Zarinis balandžio 29 mirė.

Karolui Zariniui Latvijos ministerių kabinetas dar 1940 gegužės 17 buvo suteikęs ypatingus įgaliojimus veikti užsieniuose Latvijos vardu, jei būtų Latvijoje sukliudyta vyriausybė. Jam mirus įgaliojimai turi tekti Alfredui Bilmaui, tekta atstovui Washingtono. Bet Bilmanis jau anksčiau mirė. Tad atstovui prof. Spekke.

— New Yorke iškilo aiškėn, kad gydytojų egzaminų komisijai už kysius buvo galima gauti iš anksto egzaminų uždavinius. Vienas gydytojas sumokėjo 4,000, kitas 1,000 dol.

Vyriausybės linijai nepritaria opozicija, respublikonai. Nixonas pasisakė už veiksmingą politiką, už sovietinės bazės iš Kubos šalinimą, už egzilių veiksmų rėmimą, už vilties davimą pavergtom tautom. Arizonos senatorius Goldwateris įtraukė į Congressional Record straipsnį iš The Oakland Arizona Tribune balandžio 11 dienos, kuriame kartojami panašūs tvirtinimai kaip anksčiau Chicagos American ir kituose laikraščiuose. Būtent: Kennedy vyriausybė tyliai ir radikaliai keičia šaltojo karo diplomatiją; Bundy-Rostowo paruoštas planas atsako bet kokią pagalbą sukilimam, jei toki kiltų Sovietų pavergtuose kraštuose; atsako paramą egzilių veiklai, ypačiai baltų ir slavų, nes egzilių vaika kliudanti prezidento "didžiam planui sudaryti laisvų valstybių bendruomenę, kuri veiktų savo vidaus jėga ir patrauklumu." Straipsnis vertina, kad tai naivus samprotavimas. O juo pagrįsta Rostowo Bundy politika stumia į nusiminimą milijonus, stiprina Sovietus ir kursto juos imtis naujų provokacijų be jokios baimės.

Kongrese tuo pat metu auga skaičius rezoliucijų, kurios savo turiniu yra priešingos anai tylos ir susitaikymo su esama padėtimi linijai. Tenka vėl žymėti, kad rezoliucijų skaičių padidino Maino kongresmanas Clifford G. McIntire, kuris balandžio 23 pateikė taip pat rezoliuciją už Baltijos valstybes — reikalauti, kad jų klausimas būtų keliamas J. Tautose. Kongresmanai taip pat neatleidžia minties ir pastangų sudaryti Atstovų Rūmų specialų komitetą pavergtų tautų reikalui. Tai vis ne tylos ir susitaikymo su esama padėtimi politika, bet aktyvus spaudimas prieš agresorius.

Zymėtina, kad šiose pastangose už specialaus komiteto sudarymą kongresmanai šaukiasi visuomenės paramos. The Tablet paskelbtas Philadelphiajos demokrato Daniel J. Floodo laiškas, kuriame informuoja, kad jis ir jo kolegų apie porą tuzinų yra pateikę rezoliucijas specialaus komiteto reikalui. Kongresas negali ignoruoti to spaudimo, — sako Flood. — Jūs galite mums padėti, rašydami laiškus Howard W. Smith, kuris yra tvarkos komiteto pirmininkas.

Ivykiai geriausiai patikrina teorijų vertę. Ivykiai jau pasisako ir prieš Rostowo-Bundy teoriją. N. Y. Times informuoja, kad pagrižtėjusi Sovietų linija stiprina Kennedy vyriausybės poziciją tų, kurie reikalauja kovingumo. Pažymima, kad Kubos egzilių pažabojimas nesulaukė iš Sovietų jokios kompensacijos, nes Sovietai te supranta tik jėgos kalbą. Tie, kurie ragino eiti į nuolaidas dėl inspekcijos Kuboje, jaučiasi apsisvylę, ir N.Y. Times tvirtina, kad jų įtaka vyriausybėje silpnstanti.

Vis labiau pajaučia savo žmogiškąją vertę

Pop. Jono XXIII enciklika Taika Žemėje (2)

II DALIS: Santykiai tarp asmenų ir valdžių

VALDŽIOS REIKALINGUMAS IR JOS DIEVIŠKOJI KILMĖ

Zmonių bendruomenė negali nei gerai valdytis nei progresuoti be tam tikrų asmenų, kurie turi teisėtą valdžią, palaiko institucijas ir atlieka darbus, reikalingus visų gerovei.

Kaip suprasti kartojamą šv. Pavolo žodžius, kad valdžia kyla iš Dievo, paaiškino šv. Jonas Chryzostomas sakdamas: Ar kiekvienas valdovas yra Dievo skirtas? Ne, to aš nesakysiu, nes kalbu ne apie individualius valdovus, bet apie pačią valdžią. Aš tesakau: dieviškoji Išmintis patvarkė, kad būtų valdžia, kad vieni valdytų, kiti klausytų.

Tačiau valdžia nereikia galios be kontrolės. Kadangi teisė valdyti kyla iš moralinės tvarkos, kurios šaltinis yra Dievas, tai jeigu civilinė valdžia įsako ar leidžia, kas yra priešinga šiai tvarkai, taigi priešinga ir Dievo valiai, — jos įstatymai nesaisto žmonių sąžinės, nes Dievo reikia klausyti labiau nei žmonių. Tokia valdžia negali kištis į asmens sąžinės reikalus. Tai jau yra Dievo sritis.

Valdžios kildinimas iš Dievo nereikia, kad žmonės neturi teisės tai valdžiai vykdyti parinkti asmenis ir valdžios vykdymo formas.

BENDROSIOS GEROVĖS SIEKIMAS

— **Valdžios tikslas.** Asmenys ir jų grupės turi pareigą prisidėti prie bendrosios gerovės. Jie turi suderinti savo interesus su bendruomenės interesais ir turi naudotis savo gėrybėmis bei patarnavimais pagal tvarką, kurią nustato civilinė valdžia, vadovaudamasi teisingumo reikalavimais.

Kadangi valdžia turi vykdyti bendrąją gerovę, tai ji turi aiškiai atsižvelgti į tos bendruomenės esminius elementus. Atsižvelgti ir respektuoti asmenų grupių etninius požymius. Tos vertybės betgi nėra dar viskas bendrojoje gerovėje. Bendroji gerovė yra susijusi su apskritai žmogiškąją prigimtimi, taigi turi atsižvelgti į asmenis.

Valdžia turi rūpintis visų asmenų gerove, nerodydama pirmumo specialiai kuriems asmenim ir kuriai grupei. Teisingumas ir lygybė kartais gali reikalauti, kad civilinė valdžia kreiptų daugiau dėmesio padėti tiems bendruomenės nariams, kurie mažiau pajėgia ginti savo teises ir pareikšti teisėtus savo pretenzijas.

— **Valdžios atsakomybė, asmenų teisės ir pareigos.** Mūsų laikais viešoji gerovė garantuojama tuo, kad yra vykdomos asmens teisės ir pareigos. Valdžios pagrindinis rūpestis dėl to užtikrinti, kad šios teisės būtų pripažįstamos, apgintos ir vykdomos, derinant su kitų teisėmis — taip, kad kiekvienas galėtų lengviau atlikti savo pareigas. Nes apsaugoti asmens teises ir palengvinti jam atlikti pareigas turėtų būti esminis kiekvienos valdžios uždavinys. Asmens teisių vykdymas neturi grėsti kitų asmenų teisėm.

Piliečių ūkinei bei socialinei pažangai valdžia turi vykdyti tokius patarnavimus kaip kelių tiesimas, susisiekimas, vandens parūpinimas, statyba, viešoji sveikata, palengvinimai religinei praktikai, poilsui.

Valdžia taip pat rūpinasi, kad draudimo sistema piliečiam būtų prieinama; kad tie, kurie gali dirbti, turėtų darbą; kad jų atlyginimas už darbą būtų suderintas su teisingumo ir lygybės įstatymais.

Valdžia turėtų užtikrinti, kad darbininkai pramonėje galėtų pareikšti savo atsakomybę imonės organizacijoje. Pagaliau,

kad visiems piliečiam būtų parūpintos kultūrinės galimybės, kiek tai galima pagal jų gyvenimo krašto sąlygas.

VALDŽIOS STRUKTŪRA IR VEIKIMAS

Negalima nuspręsti, kokia valdžios forma yra tinkamiausia ir kaip valdžia gali sėkmingiausiai atlikti savo funkcijas. Valdžios struktūrą nustatant daug reikšmės reikia skirti istorinėms sąlygoms, kurios yra skirtingos skirtingais laikais ir skirtingose vietose. Tačiau valdžios forma turėtų atitikti trejopas pagrindines valdžios funkcijas — įstatymus leisti, ku-

SPAUDA

Apie balsus iš anapus ir šiapus uždangos

Anapus: Kaip popiežius esąs pasėkęs kan. Stankevičiaus pėdom; kodėl kun. Ragauskas pasėkė enkavedistų pėdom, o Morkus kandžioja Alto vadovus.

Šiapus: Kas nubyrejo į okupanto talkininkus; kaip Bimba moko nubyrejusius rodyti "ofensyvo" ir kaip Salčiaus "ofensyvas" patikėjo pranašavimais apie greitą partijos galą Lietuvoje ir baigėsi grasinimais Chicago operos nariams.

Lietuvių komunistinėje spaudoje pasirodo informacijų apie pareiškimus žmonių, esančių sovietinėje kontrolėje. Antai **Laisvė** balandžio 12 pakartojė iš Tiesos pasikalbėjimą su kan. J. Stankevičium, Kauno arkivyskupijos ir Vilkaviškio vyskupijos valdytoju. Jo žodžius apie išpučius iš Bažnytinio susirinkimo Vatikane sovietinis laikraštis taip suredagavo:

"Dalyvaujant visuotiniame Bažnyčios susirinkime Vatikane teko susidurti su daugybės tautų atstovais. Labai charakteringa tai, kad tie atstovai, kurie dirba savo tautose, daugumoje yra taikos šalininkai. O tie, kurie dėl karo ar kitų priežasčių nuo savo tautų atitrūko, vadinamieji egzilai (iševčiai) taikos reikalo suprasti ir nepajėgia ir nenori. Taikos šalininkams labai džiugu, kad dabartinis popiežius Jonas XXIII ryžtingai yra įstojęs į taikos gynimo sąjūdį ir tuo klausimu dažnai ir aiškiai pasisako, neatsižvelgdamas į kai kurių priešininkų balsus."

Savo pareiškimu pradžioje kan. J. Stankevičius buvo pareiškęs apie save: "Taikos gynimo sąjūdžiui aš priklausau nuo pat jo pradžių". Taigi, džiugu, kad dabar ir popiežius "pasėkė" jo pėdom ir įstojo į tą sąjūdį...

Taip tyčiojasi kontrolieriai iš

vykdyti ir teismo keliu prižiūrėti įstatymų leidimo ir jų vykdymo teisėtumą.

— **Istatymas ir sąžinė.** Neginčijamas dalykas, kad teisinė struktūra, suderinta su moraline tvarka ir politinio išsivystymo sąlygom, geriausiai pasitarnauja bendrajai gerovei siekti.

— **Piliečių dalyvavimas viešajame gyvenime.** Asmens vertė reikalauja aktyviai dalyvauti valdyje, nors būdas, kuriuo tai daroma, priklauso nuo išsivystymo politinės bendruomenės, kurioje jis gyvena.

Iš tokio dalyvavimo tie, ku-

žmonių pareiškimų ir minčių...

Ar tiek tebutų leista kan. J. Stankevičiui pasakyti ir tada, jei jį atsiųstų į Ameriką?

Liaudies Balse, Kanados liet. kom. laikraštis, balandžio 12 rašė kun. J. Ragauskas apie "niu-rių filosofiją", kuri plaukianti iš religijos, neleidžia ančios džiaugtis gyvenimu. O apie tos religijos atstovus kunigus: "Beje patys kunigai savo gyvenimo būdu visada prieštaravo savo skelbiamoms taisyklėm: jie rūpindavosi kuo geriausiai įsitaisyti šiame gyvenime ir kuo mažiausiai domėjosi savo pačių pomirtine laime".

Ar tam tvirtinimui įrodyti, t.y. "rūpindamasis kuo geriausiai įsitaisyti šiame gyvenime", kun. J. Ragauskas ir nuėjo tarnauti bolševikam, nutaręs nebesirūpinti savo pomirtine laime?

Dar apie vieną balsą anapus uždangos... **Laisvėje** balandžio 12 R. Mizara išgyrė **Albino Morkaus** "Baltasis miestelis". Atkreipė dėmesį į vieną knygos pasakojimą, kuriame kalba apie "Atmainų" (Naujienu) redaktorių Pijų Karklaidį (Grigaitį), apie "Bičiulio" (Draugo) redaktorių Leonardą Mumutį (Šimutį), kalba su pasiūlytuoju... Mizara suminėjo, kad knygos autorius Morkus esąs dipukas, studijavęs filosofiją ir literatūrą Paryžiaus ir Chicago universitetuose. Nepasakė, kad jis buvo Chicagoje ir Alto tarnautojas prieš dingdamas į kitą uždangos pusę. Mizara giria Morkaus talentą. Tai, matyt, ypatingas talentas: kur laka, ten ir loja. Bet tai ne šuns talentas, nes šuo savo buvusio šeimininko nekandžioja. Nebent jau stipriai perdresiruotas.

(Bus daugiau)

rie valdo, turi ryšį su piliečiais, ir lengviau jiems pažinti, ko iš tikrųjų reikia bendrajai gerovei. Taip pat faktas, kad valdantieji valdžios pareigoje yra tik ribotą laiką, apsaugoja juos nuo sustingimo ir duoda galimybę pakeisti juos pagal socialinės pažangos reikalavimus.

— **Mūsų dienų ženklai.** Mūsų laikais pirmiausia yra paste-

LOS ANGELES, CALIF., skautų mugėje balandžio 7. Iš k. į d. konsulas dr. J. Bielskis, Ona Bielskienė ir skautų rajono vadas V. Pažiūra. Nuotr. L. Briedžio.

Laiškai redakcijai

Malonus Pone Redaktorium, Su įdomumu perskaičiau K. L.J. straipsnelį: "Esi subrendęs žinokis". Jame intriguojančiai aprašyta, kaip kun. Marcelinas po meditacijų ir ilgų apgalvojimų surado iš kėblos padėties išeitį, kad "ir avis liktų sveika ir vilkas sotus".

Su širdgėla teko ten pat skaityti: "Šiais laikais mūsų vargšai lietuviai, kunigai ir vyskupijų valdytojai, Lietuvoje išgyvena dar žiauresnį prievartavimą. Jie turi šypotis, vaišinti ir net fotografuotis su komunistais arba jų draugais. Ypač skaudu matyti lietuvių kunigų prievartavimą, kurį atlieka Amerikos lietuviai, nuvykę Lietuvon. Jie nelanko nei kunigų nei bažnyčių Amerikoje... Tačiau, nukeliavę ir pavergtę Lietuvą, su raudono šlibino pagalba ir palyda, lenda į vyskupijų kanceliarias ir ten išprievartauja pokalbius, fotografuojasi ir sugrįžę mums fotografijas skelbia, išprievartautų kunigų lūpomis pasakoja apie tikybos laisvę"

Aprašyta ir daugiau skaudžių dalykų. Jie liečia ne tik lietuvi-kataliką, bet kiekvieną lietuvi ir padorų žmogų. Norėdamas tuose dalykuose susivokti, va-duojuosi patarimu: "Esi subrendęs žinokis". Pripažindamas sąžinės ir įsitikinimų laisvę, aš nesmerkiu tų, kurie "nelanko nei kunigų, nei bažnyčių Amerikoje"... Tai jų sąžinės reikalas. Ne mums būti jų teisėjais.

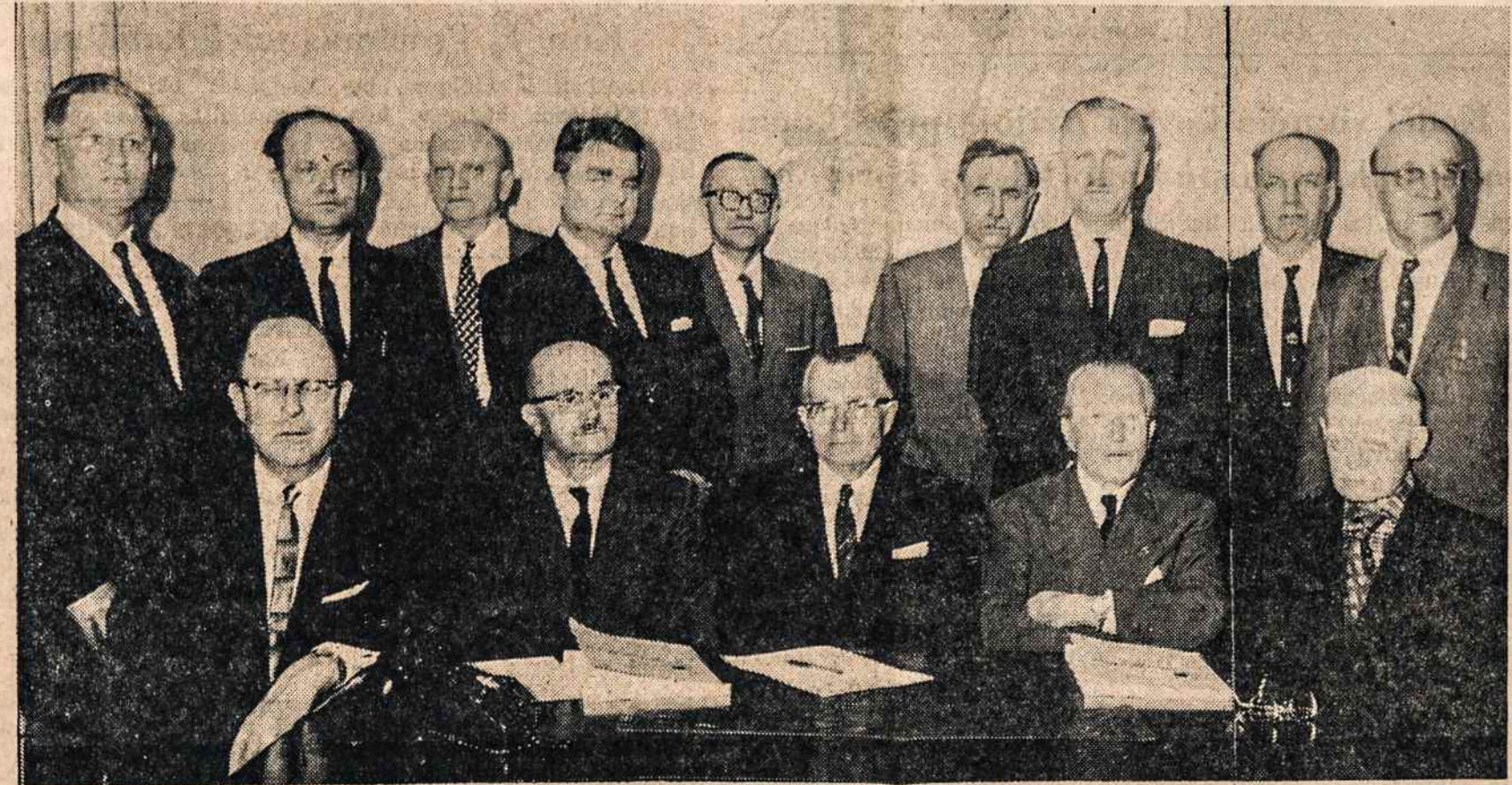
bima tendencija surašyti chartose pagrindines žmogaus teises. Antra, asmens teisės surašomos konstitucijose, kurios nubrėžia taip pat valdžios galias, valdžios formas ir dalyvavimą valdžioje. Joje apibrėžiamos asmens teisės ir pareigos. Tos tendencijos aiškiai rodo, kad mūsų laikų žmonės vis labiau pajaučia savo kaip asmens vertę.

Toliau eina trečia dalis — apie santykius tarp valstybių (bus daugiau)

Už tai jie atsiskaitys su Dievu. Bet negalima neatkreipti dėmesio į tuos Amerikos lietuvius, kurie, nuvykę į okupuotą Lietuvą, tampa apmulkintais raudono šlibino pagalbininkais ir dalyvauja tenyksių vyskupijų valdytojų ir kunigų išprievartavime ir padeda vykdyti okupantams "gudrią šetoniską politiką". Ar čia kvailystė ar išdavimas? Kaip ten bebūtų, negalima to pateisinti. Toksai anų lietuvių elgesys užgauna mūsų tautos reikalus ir kovingą solidarumą. Galvoju, kad laisvi lietuviai turi teisę žinoti tokių lietuvių pavardes ir laikraščius, kuriuose tos išprievartautos informacijos spausdinamos.

Savaime suprantama, kad mes organizuota visuomeniška valia darome visa, kad užkirstume kelią tų klaidingų informacijų plėtrai ne tik savo, bet ir kitų tautų visuomenėje. Aš galvoju, kad tos rūšies laikraštiniškai turėtų pasitraukti iš lietuvių žurnalistų sąjungos, jei jie yra jos nariai. Taip pat derėtų prisiminti JAV L.B. nuostatų 5 str. "Rinkimų teisės tenka tas lietuvis, kuris kienka lietuvių tautai ar yra prisingas Lietuvos Nepriklausomybei ar pritaria sovietinei ar kitokiai Lietuvos okupacijai". Jei jie jausis nepatenkinti tokiu nutarimu, jie galės ieškoti teisybės LB Garbės Teisme.

Jūs gerbiąs Darbininko skaitytojas Z.N.

LIETUVOS LAISVINIMO VEIKSNIŲ pasitarimas Chicagoje balandžio 20. Iš k. į d. sėdi: VLiko pirm. dr. A. Trimakas, Lietuvos gen. kon. dr. P. Daužvardis, ALto pirm. L. Šimutis, Lietuvos Laisvės Komiteto pirm. V. Sidzikauskas, dr. P. Grigaitis, stovi: T. Blinstrubas, dr. V. Šimaitis, L. Šmulkštys, inž. E. Bartkus, dr. K. Šidlauskas, M. Vaidyla, A. Rudis, J. Talalas, dr. K. Drangelis.

DABAR JŪS GALITE APLANKYTI savo artimuosius Lietuvoje. Mūsų įstaiga taip pat sutvarko pramogines ir biznio keliones į visus Sovietų Sąjungos valdomus kraštus. Mes parpiname visas, sutvarkome rezervacijas ir kt. Smulkesnias informacijas rašykite/skambinkite daugiausia patyrusiam kelionių biurui į R. Europą

COSMOS TRAVEL BUREAU, Inc.
45 W. 45 Street, New York 36, N. Y. • Tel. Circle 5-7771

Cosmos Parcels Express Corporation
Paskubina jūsų siuntinį jūsų draugams ir giminėms į bet kurią SSSR dalį. Licensed by Vneshepoštorg
SIUNTINIAI APDRAUSTI — PRISTATYMAS GARANTUOTAS — GAVEJAS NIEKO NEMOKA —

Visuose mūsų skyriuose jūs rasite didelį pasirinkimą medžiagų moteriškiems ir vyriškiems drabužiams ir tuo sutaupysite nei perant kitur. Jūs galite gauti ir kitokių reikmenų tinkamų siuntiniams pigiau nei bet kur kitur. Dėl papildomų informacijų ir nemokamų kaimaraščių rašykite ar aplankykite jums artimiausią skyrių:

- NEW YORK, 3, N. Y. — 39 - 2nd Avenue AL 4-5456
- NEW YORK 11, N. Y. — 135 W. 14th Street CH 3-2583
- BROOKLYN 11, N. Y. — 370 Union Avenue EV 4-4952
- BROOKLYN 7, N. Y. — 600 Sutter Avenue DI 5-8808
- ATHOL, Mass. — 61 Mt. Pleasant Street CH 9-6245
- BOSTON 18, Mass. — 271 Shawmut Avenue LI 2-1767
- SOUTH BOSTON, Mass. — 359 West Broadway Tel. 268-0068
- BUFFALO 6, N. Y. — 332 Fillmore Avenue TL 6-2674
- CHICAGO 22, Ill. — 2222 W. Chicago Avenue BR 8-6966
- CHICAGO 8, Ill. — 3212 So. Halstead Street WA 5-2737
- CLEVELAND 13, Ohio — 904 Literary Road TO 1-1068
- DETROIT, Mich. — 7300 Michigan Avenue VI 1-5355
- GRAND RAPIDS, Mich. — 606 Bridge St., N.W. GL 8-2256
- HAMTRANCK, Mich. — 11333 Jos. Campau TO 7-1575
- HARTFORD, Conn. — 132 Franklin Ave.; CH 6-4724 / 233 8030
- IRVINGTON 11, N. J. — 762 Springfield Ave. ES 2-4685
- YOUNGSTOWN 3, Ohio — 21 Fifth Avenue RI 3-0440
- YONKERS, N. Y. — 235 Nepperhan Ave., GR 6-2681
- LOS ANGELES 22, Calif. — 960 So. Atlantic Blvd. AN 1-2994
- LAKEWOOD, N. J. — 126 - 4th Street FO 3-8569
- NEWARK 3, N. J. — 428 Springfield Avenue BI 3-1797
- NEW HAVEN, Conn. — 509 Congress Ave. LO 2-1446
- PATERSON 1, N. J. — 99 Main Street MU 4-4619
- PASSAIC, N. J. — 176 Market Street GR 2-6387
- PHILADELPHIA 23, Pa. — 525 W. Girard Ave. PO 5-5892
- PITTSBURGH 3, Pa. — 1015 E. Carson Street HU 1-2750
- SAN FRANCISCO, Calif. — 2076 Sutter Street FI 6-1571
- WATERBURY, Conn. — 6 John Street PL 6-6766
- WORCESTER, Mass. — 174 Millbury Street SW 8-2868
- VINELAND, N. J. — W. Landis Ave., Greek Orthodox Club Bldg.

SIŪSKITE Į LIETUVĄ IR SSSR DOVANŲ SIUNTINIUS

— gerą atraižą medžiagos paltui, kostiumui, suknelei! Pasirūpinkite medžiagos išsiuntimu TUOJAU!

Išpardavimas nepaprastai žemom URMO KAINOM

atraižų vilnonės medžiagos - importuotos ir vietinės — 3 - jose krautuvėse

S. BECKENSTEIN, Inc.
118-125-130 ORCHARD STREET — GR 5-4525
Cor. DELANCY, N.Y.C.

KRAUTUVĖS ATVIROS KASDĖN IR SEKMADIENIAIS, IŠSKYVUS SEŠTADIENIUS, NUO 9 RYTO IKI 6:30 VAK.

S. Beckenteino krautuvėse kalbama rusiškai, lenkiškai, ukrainiškai

Važiuoti BMT išlipant Essex Street, keltis elevatorium į viršų arba IND traukiniu D-6 Avenue iki Delancey Street.

Atsineškite šį skelbimą, kuris bus ypatingai įvertintas

WEISS & KATZ, INC.
187 ORCHARD ST., N. Y. C. Tel. GR 7-1190

DIDMENŲ IR MAŽMENŲ PREKYBA DIDELIS PASIRINKIMAS AUDINIŲ

- vyrų ir moterų eilutėm, apsiaustam, suknelėm ir kt.
- Audiniai angliškos ir vietinės vilnos, šilko, medvilnės.
- Specialiai žemos kainos siunčiant audinius į užsienį.
- Mes padidinome savo patalpas, kad galėtume geriau patarnauti klientams. Prašome užėti ir pasižiūrėti!

VILNONĖS MEDŽIAGOS JŪSŲ ARTIMIESIEMS IMPORTUOTOS IR VIETINĖS

Vilnonės medžiagos kostiumams, paltams ir suknelėms. Taip pat šilkinės, maišytos, spalvotos, lovoms užtiesalai, vilnonės skaros ir šalikai — Geriausias rūšies pigiausioms kainomis. Specialus patarnavimas paruošiant paketus į Europą. Užėikite ir įsitikinsite!

SUPERIOR PIECE GOODS CORP.
200 Orchard St. Tel. AL 4-8319 New York 2, N. Y.

ILGO GROJIMO LIET. PLOKŠTELĖS
(Long Play Hi-Fi Lithuanian Records)

Ar žinai tą šalį, 13 liet. dainų Romos Mastienės \$ 5.00

A. Šabanaukos dainų-šokių 2 albumai (X—\$5.00 ir XI—\$5.00 10.00

3 plokštėles su 40 įvairių polkų (1 pl. su 12 polkų \$4.00) 4.00

Dainuojame su Rūta, Rūtos ansamblio 17 dainų (ster. \$5.00) \$3.50

Dainos iš Lietuvos, L. Juodis su Rūtos chorų (stereo \$4.50) 5.00

Mano Lietuvos prisiminimai, L. Juodis; 14 liet. dainų 5.00

Pavergtos tėvynės dainos ir šokiai, J. Stukas; 2 plokštėles Lietuvos dainos ir šokiai, Monitor Co. 16 dainų ir šokių 4.00

16 lietuviškų šokių, akord. Ch. Daubaras 5.00

S. Barkus radijo vak. dainuoja, 10 dainų ir 10 kalėd. giesm. Rėžės ir tylių vakarai, V. Stankus, 11 šokių muzikos 7.00

Lietuviški maršai, Br. Jonušas, įgrotą 12 liet. patriot. maršų Liet. dainų ir operų rinkiniais, J. Karvelis, 10 plokštelių po Alice Stephens liet. kompozitorių 3 kūrinių (stereo \$6.00) 6.50

Čiurlionio ansam. Mes padainuosim, 16 liet. dainų (st. \$7.50) 6.00

Ar pameni... V. Stankus, 10 šokių muzika (stereo \$7.00) 5.00

Tautinių šokių rinkinys (14 šokių) 5.00

Zirginėliai, Montrealio liet. dramos vaikams pasaka 3.00

Lithuanian, 2-speed record course 4.00

Dainos Lietuvis, 12 dainų komp. Sal. Čerėnės 15.00

Milžino pauksmė (Montrealio liet. dramos teatr.) 3 plokšt. Liet. dainų, šokių, polkų, Zukausko-Vasiliausko juokai 4.00

Tėvynė aukojam—14 Dainavos ansamb. dainų (stereo 6.00) 5.00

A. Stephens, iš rūtų šalėlės, 7 kalėd. giesmės ir 10 liet. dainų 5.00

DARBININKO ADMINISTRACIJA
910 Willoughby Ave. Brooklyn 21, N. Y.
Persiuntimo išlaidoms prašom pridėti 50¢

DARBININKAS

Published semi-weekly except holiday weeks and July and First week in August when published weekly.

THE WORKER (Title Copyright) By FRANCISCAN FATHERS
Eina nuo 1915 metų, 1951 sujungė AMERIKA, LDS
ORGANA DARBININKA ir LIETUVIŲ ŽINIAS
Second-class postage paid at Brooklyn Post Office

Table with subscription rates: Domestic yearly \$6.00, American yearly \$6.00, Foreign yearly \$6.50, etc.

Laikraštį tvarko REDAKCINĖ KOMISIJA. Vyr. red. S. SUZIEDĖLIS
Stralpenius ir kreivendencius redakcija tain savo nuožūna. Nenaudoti stralpenius...

REDAKCIJA ir ADMINISTRACIJA: 910 Willoughby Ave., Brooklyn 21, N. Y.
Tel.: GLenmore 5-7281

Kalba Maskva ir Instanbulas

Vatikanio susirinkimo paraštėje (3)

Rytų ortodoksų Bažnyčia turi vadinamąją autokefalinę (nepriklausomą) santvarką. Ji susideda iš daugelio nepriklausomai besivaldančių tautinių bažnyčių. Turi keturis pirmines reikšmes patriarchatus: Konstantinopolio arba Instanbulo (dabar Turkijoje), Aleksandrijos (Egipte), Antiochijos (Turkijoje), ir Jeruzalės (padalyta tarp Izraelio ir Jordano). Antrinės kilmės yra Maskvos patriarchatas Sovietų Rusijoje.

PATRIARCHAS ATENAGORAS

Bolševikų įtakoje yra įvykęs skilimas: vieni laikosi Konstantinopolio patriarchato, kiti — Maskvos. Atskiros grupės yra net tame pačiame krašte, jeigu jo nėra užvaldžiusi Maskva. Pav. JAV yra ortodoksų, klausančių Konstantinopolio (jiem vadovauja New Yorke metropolitas Leonty ir arkivyskupas Jacovos) ir priklausančių Maskvai (vysk. Doseife). Belgijoje arkivysk. Bazilijus priklauso nuo Maskvos.

SUSIRINKIMAN kviečiant ortodoksų Bažnyčios stebėtojus, atsiliepiamas nebuvo vienodas. Konstantinopolio patriarchas Atenagoras pasisakė prieš stebėtojų dalyvavimą, bet vieningos nuomonės nepasiekė. Išsiskyre Maskva ir kai kurios provoslavų bendruomenės laisvam pasaulyje. Graikų dienraštis "Kathimerini" 1962 spalio 31 paskelbė vedamąjį, kuriame kvietimą į susirinkimą pavadino "taktika, siekusia suskaldyti ortodoksiją". Ji aiškiai parodė, kad "katalikų Bažnyčia deda visas pastangas ne Bažnyčias vienyti, bet ortodoksiją palenkti Romai".

Siek tiek šviesos į ortodoksų skilimą įneša Maskvos arkivyskupo Nikodemo pareiškimas spaudai praėjusių metų pabaigoje. Paryžiuje, kur jis buvo Prancūzijos protestantų federacijos svečias. Spaudos atstovams jis kalbėjo: "Mes nesame surišti jokių bendrų sprendimų. Msgr. Willebrands atvyko į Maskvą. Jis mums suteikė pakankamai informacijų ir perdavė kardinolo Bea kvietimą. Tada mes nusprendėme pasiūsti du stebėtojus. Aišku, jeigu Msgr. Willebrands būtų atvykęs anksčiau, mūsų sprendimas irgi būtų buvęs padarytas anksčiau. Kiekviena ortodoksų Bažnyčia yra nepriklausoma, laisva savo vidaus ir išorės veiksmuose. Dėl stebėtojų siuntimo kiekviena Bažnyčia turėjo pati apsispręsti. Tam nebuvo reikalinga visos ortodoksijos bendro sprendimo".

MSGR. WILLEBRANDS

Į tokį arkiv. Nikodemo aiškinimą atsakė Konstantinopolio patriarchatas. Pasirodo, Maskva visiškai ignoravo Konstantinopolį. Ne tik Maskvos patriarchas, bet ir Kremlius nenorėjo pripažinti Konstantinopolio patriarchui teisės kalbėti visų pravoslavų vardu ir laikytis jo instrukcijų. Priešingai patyrusi, kad Konstantinopolis savo stebėtojų į Susirinkimą nesiųs, Maskva juos pasiuntė, tuo dar labiau pabrėždama savo išsiskyrimą. Belgijos rusų ortodoksų arkiv. Bazilijus nurodė, kokias sąlygas statė Maskvos patriarchatas, kad galėtų siųsti stebėtojus. Jos buvę šios: 1) turėjo ateiti iš Romos tiesioginis kvietimas; 2) turėjo būti užtikrinta, kad Susirinkimas nevirš politinių; 3) Roma turėjusi sutikti, kad stebėtojų dalyvavimas nereikš pripažinimą popiežiaus primato.

Yra dar būdinga, kiek Maskvos patriarchato atstovas arkiv. Nikodemas turėjo laisvės bet kokiam pareiškimui. Paryžiuje buvo paklaustas, kaip yra su ukrainiečių katalikų arkivyskupu Slipy, įkalintu dar 1945 metais; jo trūkumas Susirinkime buvo skaudžiai jaučiamas. Arkiv. Nikodemas paaiškino: "Aš esu provoslavų vyskupas. Jūsų klausimas liečia kitą Bažnyčią, ir todėl šiuo reikalu nieko negaliu pasakyti; jis manęs neliečia".

KONSTANTINOPOLIO patriarchato stebėtojai nedalyvavo, bet patriarchas Atenagoras neliko susirinkimui abejingas. Savo kalėdinėje kalboje pareiškė:

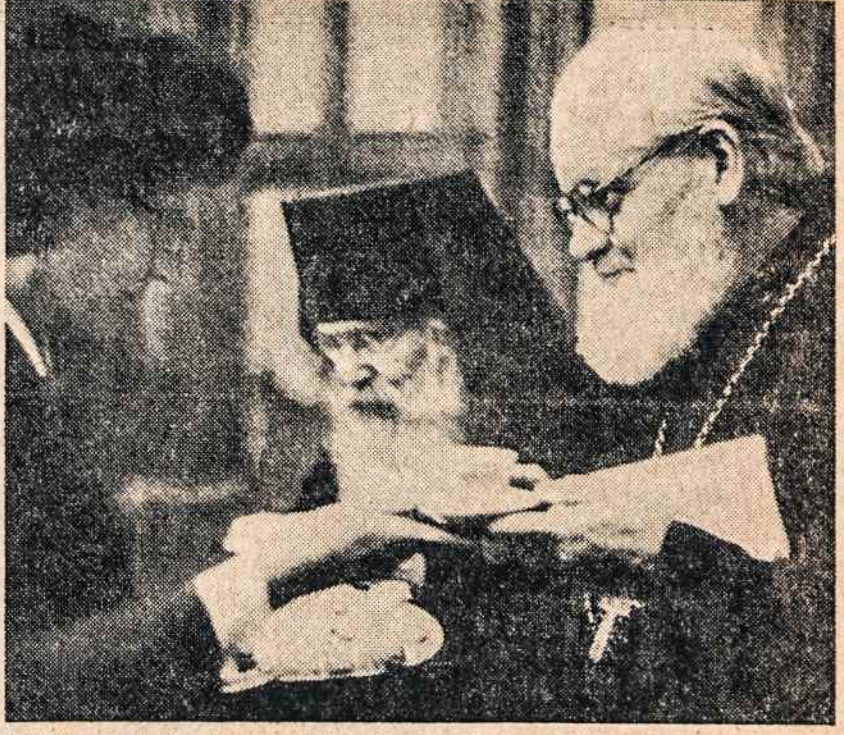
"Mes laikome, kad katalikų Bažnyčios garbingas Vatikanio susirinkimas yra dieviškos išminties apraiška. Katalikų Bažnyčiai mes reiškiamo visą mūsų pagarbą ir viltį, jog artimojo ateity bus pozityvių aplinkybių tarpusavio susipratimui ir vaisingam teologų ryšiui. Pakildami virš rasių, tautų, kalbų ir konfesijų, mes turime tikslu visuotinę taiką ir visų krikščionių vienybę. Štai dėl ko mes pernai sušaukėme į Rhodės visų ortodoksų Bažnyčių konferenciją ir dabar mes esame drauge su anglonų Bažnyčia ir su Pasaulio Bažnyčių Taryba".

ARKIV. NIKODEMAS

Kai kas iš šių Atenagoro žodžių daro išvadą, kad galima tikėtis, jog Konstantinopolio patriarchas galės atsiųsti savo stebėtojus į antrąją sesiją. Panašią galimybę svarsto Šiaurės ir Pietų Amerikų graikų ortodoksų arkivysk. Jacovos, kuris pereitų metų gruodžio mėn. New Yorke kalbėjo apie galimybę pasiūsti graikų ortodoksų stebėtojus. Esą tuo tarpu dar nematyti davinių, dėl kurių reiktų keisti patriarcho Atenagoro nusistatymą nesiųsti, bet reikalai gal dar pasikeisti. Jeigu susidarys sąlygos

BAŽNYČIA LENKIJOJE Kardinolas Wyszynskis balandžio 21 paskelbė kaltinimus valdžiai, kad nuo metų pradžios valdžia iš naujo truko religinį mokymą. Valdžios inspektorai pareikalavo sąrašo mokinių, kurie lanko religijos pamokas, ir mokytojai buvo nubausti po 1,000 zlotų.

RUSŲ ortodoksų šveicarijoje rektorius Trjanofoff (k.) ir vysk. Kassian (v.)

"Mes laikome, kad katalikų Bažnyčios garbingas Vatikanio susirinkimas yra dieviškos išminties apraiška. Katalikų Bažnyčiai mes reiškiamo visą mūsų pagarbą ir viltį, jog artimojo ateity bus pozityvių aplinkybių tarpusavio susipratimui ir vaisingam teologų ryšiui. Pakildami virš rasių, tautų, kalbų ir konfesijų, mes turime tikslu visuotinę taiką ir visų krikščionių vienybę. Štai dėl ko mes pernai sušaukėme į Rhodės visų ortodoksų Bažnyčių konferenciją ir dabar mes esame drauge su anglonų Bažnyčia ir su Pasaulio Bažnyčių Taryba".

Kai kas iš šių Atenagoro žodžių daro išvadą, kad galima tikėtis, jog Konstantinopolio patriarchas galės atsiųsti savo stebėtojus į antrąją sesiją.

Panašią galimybę svarsto Šiaurės ir Pietų Amerikų graikų ortodoksų arkivysk. Jacovos, kuris pereitų metų gruodžio mėn. New Yorke kalbėjo apie galimybę pasiūsti graikų ortodoksų stebėtojus. Esą tuo tarpu dar nematyti davinių, dėl kurių reiktų keisti patriarcho Atenagoro nusistatymą nesiųsti, bet reikalai gal dar pasikeisti. Jeigu susidarys sąlygos

BAŽNYČIA LENKIJOJE Kardinolas Wyszynskis balandžio 21 paskelbė kaltinimus valdžiai, kad nuo metų pradžios valdžia iš naujo truko religinį mokymą. Valdžios inspektorai pareikalavo sąrašo mokinių, kurie lanko religijos pamokas, ir mokytojai buvo nubausti po 1,000 zlotų.

siųsti ortodoksų stebėtojus, tai jų turėtų būti ne daugiau kaip penki: po vieną nuo kiekvieno patriarchato — Konstantinopolio, Jeruzalės, Aleksandrijos, Antiochijos ir Maskvos. Tuo būdu ortodoksų Bažnyčios būtų atstovaujamos pilnumoje.

Kalbėdamas apie pirmosios sesijos darbus, Jacovos pasakė, kad jie ne tik "parodė naują dvasinę jėgą... Tai nėra menkas dalykas, ne smulkus įvykis, kai Bažnyčia taip trumpu laiku tikėjimo platumoje ir gilumoje iškelia naują mintį apie save ir apie savo ateitį. Nauja mintis, pagal kurią Romos katalikų Bažnyčia turi ne tik prisitaikyti prie dabartinių įvykių, bet ir naujai pakreipti žmogaus mintį, jo moralinę galvoseną ir suteikti moderniajam žmogui naują pažiūrą į dvasines ir moralines vertybes".

AR NASSERIS SUJUNGS ARABUS?

Egiptui, Irakui ir Syrijai sudarius federaciją studentų demonstracijos už Nasserį balandžio 20 kilo Jordane. Jos paskartojo ir balandžio 23. Iškviečia beduinių kariuomenę, karaliai ištikima, išskleidė demonstrantus, esą 12 užmuštų, parlamentas paleistas, paskirtas naujas ministeris pirmininkas, senosios vyriausybės 11 ministrų suimti, nes jie rėmė demonstracijas už Nasserį. Karalius Husseinas pareiškė, kad jis sveikina arabų vienybę, bet jis neleis sugriauti Jordano valstybės ir pats iš krašto nepasitrauks.

Spauda svetimomis kalbomis

Kalbos atžvileiu spauda Amerikoje yra pati įvairiausia. Jokiam kitame krašte nėra tiek laikraščių svetima kalba, kaip Jungtinėse Amerikos Valstybėse. Po praėjusio karo amerikiečiai yra atkreipę į tai dėmesį. New Yorke buvo sudaryta ir lieči šiol veikia Amerikiečių Taryba, skirta šio krašto įvairių tautybių informacijai (American Council for Nationalities Service). Visame krašte turi apie 40 židinių, kuriuos sudaro tarptautiniai institutai bei įvairios imigrantų organizacijos.

Amerikiečių toji taryba (ACNS) siuntinėja savaitinius savo pranešimus (Press Releases), skiriamus svetimomis kalbomis leidžiamiems laikraščiams. Pranešimuose trumpai nušviečiami Amerikos gyvenimo bruožai, informuojama apie žymesnius savaitės įvykius bei JAV vyriausybės darbus, primenama, kas tą savaitę yra žymesnio įvyke praityje. Tai daroma tam tikslui, kad laikraščiai, leidžiami ne anglų kalba, informuotų savo skaitytojus ir juos skatintų tas žinias skleisti savo tautoje, o ypačiai susirašinėjant su gimtuoju kraštu. Tai viena iš amerikinės propagandos priemonių.

Kiek toji priemonė neša naudą, nežinia. Vis dėlto vieną gerą darbą atlieka: palaiko ryšį tarp atskirų tautybių ir kelia jų reikšmę Amerikos gyvenime. Savaitiniai spaudos pranešimai siuntinėjami atitinkamos tautybės kalba. Lietuviškai leidžiamieji negalėtų pasigirti gera ir taisyklinga lietuvių kalba.

Spaudos klausimu išsiuntinėjame pranešime nurodoma, kad 1962 metais Amerikoje svetimomis kalbomis buvo dar leidžiami 768 laikraščiai, turį apie penkis milijonus prenumerato-

VIENŲ VIENI REZISTENCIJOS KOVOSE

(23) Komisarjatas nustebo, kad universitetai veikia kaip veikė. Tik tada puolėsi daryti revizijos. Universitetų vadovybių būta tiek apdairių, kad visiem savo veiksmams jos turėjo formalūs pateisinamuosius dokumentus. Ir šios revizijos metu komisarjatas negalėjo formaliai prikibti nė prie vieno studento... Bet pykčio ir keršto saikas komisarjate vis labiau pildėsi prieš universitetus... (5) Ir profesūrą mėgino pasukti komisarjatas provokiška linkme. — Iš pat pradžių, kada buvo kalbama apie leidimą universitetam veikti, komisarjatas siūlė, kad paskaitos būtų skaitomos vokiškai. Paašikėjus, kad profesūrai tatai techniškai neįmanoma, siūlė, kad bent sandraukos būtų padaromos vokiškai ar bent kad paskaitas vokiškai skaitytų tie, kurie vokiškai pakankamai moka. Universitetas atsikalbinėjo nuo visų tų siūlymų, ir visos paskaitos ejo gimtąja kalba. (6) Keršto smūgis. — Sunku buvo laukti, kad auganti įtampa tarp komisarjato ir lietuvių švietimo įstaigų baigtųsi atoslūgiu. Reikėjo jau tik kibirkštis generalkomisariato rūstybei susprogdinti. Ta kibirkštis buvo dar vienas civilfervaltungo mėginimas paimti lietuvius savo valion — SS legiono organizavimas, kuris baigėsi didžiausiu fiasko komisarjatu; kuris parodė nepaprastą lietuvių pasipriešinimo atkaklumą, rezistencijos drausmingumą, bet kuris pareikalavo nepaprastai didelių aukų. Tarp jų buvo ir aukštųjų mokyklų. Aukštiosios mokyklos, laikinosios vyriausybės pertvarkytos ir 1941 atgavusios darbą, veikė iki 1943 kovo 16. Per tą laiką jos baigė ruošti ir išleido

eilę specialistų, bet dar svarbiau — jos sutelkė jaunimą, sugestionavo jį tautine linkme, apsaugodamos nuo pavojingų svetimos ideologijos eksperimentų. Jos buvo jau svarbia tautinio auklėjimo ir mokymo misiją atlikusios šiam pereinamajam laikotarpiui, kai jom krito mirštamasis smūgis iš general-komisaro rankų — 1943 kovo 16 veikimas aukštųjų mokyklų, kaip vokiečių politikos nepasisekimų Lietuvoje kaltininko, buvo sustabdytas paprasčiausiu vokiečių žandarmerijos plakatu "Geschlossen" ir patalpų okupavimu, neleidžiant pasiimti net privačių daiktų.

Sykiu buvo uždaryta ir Lietuvos mokslų akademija, o į jos skyrių, tautosakos institutą, atvykęs vokiečių pareikalavo liaudies kūrybos fonografinių plokštelių, kurias institutas buvo suorganizavęs dideliu vargu ir lėšom ir kuriom institutas galėjo didžiulis, nes fonografiškai įrašytų tautosakos faktų turėjo berods ar ne daugiau kaip Latvija, Estija ir Suomija drauge. Jo vedėjas (dr. J. Balį), kuris nenorėjo įstaigos turto vokiečiui atiduoti, pastarasis sumušė ir jėga pasiėmė, ko buvo atėjęs.

Netrukus po aukštųjų mokyklų uždarymo atvyko į Kauną švietimo reikalų įgaliotinis prie reichskomisarjo Rygoje prof. Stegmann ir, sukviėjęs profesorius atskirais fakultetais, paaiškino: universitetai buvę neramumo židiniai; studentų vadovavimas išslydęs profesūrai iš rankų, ir jiem eimė vadovauti žmonės iš šalies; dėl to akademinis mokymas sustabdomas, o profesoriam pavedamas tik mokslinio tyrimo darbas. Iš dalies profesoriai pasirinko, iš dalies jiem buvo paskirtos temos jų būsimam darbam.

Rūstybė palietė ir pačią švietimo vadybą: kai švietimo tarėjas dr. Pr. Germantas buvo suimtas ir išgabentas į Stuthofa kacetą drauge su kitais, naujo tarėjo neskyrė. Paskyrė tik įgaliotinį vokiečių, vienos Berlyno gimnazijos direktorių. Tik jis, kaip pedagogas, suprato lietuvius ir grynai pedagoginiais sumetimais dažnai atsistodavo švietimo vadybos pusėje. Tai negalėjo patikti generaliniam komisarjatu, kuriame švietimo skyriui vadovavo tada, rodos, Lenz, liaudies mokytojas, bet akiplėšiškas partijos žmogus. Įgaliotinio dienos taip pat buvo jau suskaičytos, bet jo atleisti nebesuspėjo...

Uždarytas aukštasis mokyklas vis žadėjo atidaryti. Kai kurios, remdamosis tais pažadais, pradėjo savo atsakomybe veikti — žemės ūkio akademija, veterinarijos akademija. O kadangi pastarajai buvo reikalingi kai kurie medicinos kursai, tai neviešai ir atargiai darbą pradėjo ir medicinos fakultetas. Minėtom aukštosioms mokykloms buvo žadama ir formaliai leisti veikti, nors pažadai liko pažadais. Tik apie humanistinius fakultetus (geisters-wissenschaftliche Fakulteten) nesileido nė į kalbas. Jie buvo laikomi ir nesvarbiu karui ir daugiausia kalti, kad neperauklėjo jaunimo.

Tokioj padėty aukštiosios mokyklos išbuvo iki rudosios okupacijos galo. Išvada: šioj atkakloj kovoj lietuvių jaunimas buvo išgelbėtas, už tai kerštas teko pakelti daugiausia to jaunimo mokytojams — profesoriam, gimnazijų direktoriam. Vienu sakiniu nuslysdama nuo faktų į refleksiją galėtum sustoti prie klausimo: kažin ar tam jaunimui atėjo mintis, kad jų išgelbėjimas buvo apmokėtas jų mokytojų laisve ir daugelio gyvybe?

Nacionalizmas kaip ir komunizmas iš dalies yra tam tikra religija, kurioje nėra vietos krikščioniškosios religijos tiesai, kad visi žmonės savo prigimtimi yra lygūs. Nacionalizmas kaip ir komunizmas išpažįsta išrinktuosius žmones ir atmetuosius. Komunizmo matas žmonių atrankai — socialinė klasė: išrinktoji yra proletariato klasė, ir atmetinos visos kitos, kaip negalinčios turėti vietos komunistinėje visuomenėje, kenksmingos komunizmui įsigalėti ir dėl to sunaikintos, pirma išnaudojus jų nemokamą darbą jėgą — miškų kirtimo, anglies, geležies kasyklose ir kt. Nacionalizmo matas žmonių atrankai — raše: geriausia germanų, menkiausia semitų. Pirmoji skirta pasaulio progresui, antroji tam progresui kliudo ir dėl to sunaikintina, nebūtinai net sunaudojant ir jos darbo jėgą. Paprastai kalbama apie žydų rasės eksterminaciją. Žydų daugiausia buvo sunaikinta ir Lietuvoje. Žydų šaltiniai mini ir tikslų sunaikintų Lietuvos žydų skaičių — 71,105 (The Case Against Adolf Eich-

mann, Edited and with Commentary by Henry A. Zeiger, Published by The New American Library, p. 67). Bet Lietuvoje buvo taip pat naikinami čigonai, lenkai ir lietuviai — ne tokiu masiniu būdu kaip žydai, tačiau naikinami taip pat be jokios kaltės kaip diskriminacijos ar represijų aukos.

Pasekti gyventojų eksterminacijos metodus, pasipriešinimo pastangas, iš kurių kilo įtempta kova, ir yra toliau šios apžvalgos uždavinys. (1) Gyventojų naikinimo taktika. — Skyrėsi nacinė eksterminacija ir komunistinė savo taktika. Sovietų NKVD suimėno, žudė, kalino, deportavo, individualiai ir masiškai, pati ir savo vardu, be jokios priedangos. Tik politinius veiksmus sovietinis režimas stengėsi pridengti svetimu, vietos gyventojų vardu; pvz. sovietizacija, inkorporacija turėjo rodytis vykdoma tariamai laisva Lietuvos liaudies valia. Naciniai okupantai dar priešingai: atvirai darė politinius veiksmus, pvz. tiesiog Hitlerio vardu nuslopino nepriklausomybės ženklus ir siekimus. Tačiau gyventojų eksterminaciją stengėsi pridengti svetimu vardu-vietos gyventojų.

Nacinę eksterminacijos taktiką pastebėjo ir žydų tyrinėtojai. Henry A. Zeiger raše: "Atsižvelgiant į tai, kad Baltijos kraštų gyventojai smarkiai yra nukentėję nuo bolševikinės valdžios ir žydų, kada buvo įjungti į USSR, reikėjo laukti, kad išlaisvinę iš svetimos valdžios, jie (t.y. patys gyventojai) likviduos priešus likusius po raudonosios armijos pasitraukimo. Saugumo policijos uždavinys buvo sukurstyti šiuos apsivalymo sąjūdžius ir nukreipti juos tinkama vaga, kad apsivalymo operacijos būtų atliktos kiek galint greičiau. Buvo nemažiau svarbu, atsižvelgiant į ateitį, sudaryti nepajudinamą ir tikimą faktą, išlaisvinti gyventojai patys emėsi žiauriausių priemonių prieš bolševikus ir žydus ir, kad vokiečių valdžios direktyvų nebūtų galima su-sekti" (Op. cit. 66 p.). Ir žydų istorikas dr. Philip Friedman, Columbijos universiteto žydų istorijos lektorius, savo knygoje "Their Brothers' Keepers" (New York, 1957) cituoja SS brigados generolo F. Stahleckerio, veikusio Lietuvoje pirmom karo dienom, raštą Himlerui, rašytą 1941.X.15: (Bus daugiau)

MOTERŲ PASAULY

Mano motinos rankos

ROBERT FONTAINE

MANO TEVAI, jau arti 80 metų, gyvena nedideliame bute. Tėvas keliasi 7:30 ryte ir eina pasivaikščioti. Jis pažįsta daug žmonių — krautuvinių, valdininkų, laikraščio išnešiotų. Pakalba su jais apie oro atmainas ir sporto naujienas. Nusiperka pusę tuzino riestinių kepinų (doughnuts), grįžta namo ir vėl snūstelia.

Motina išeina apsipirkti. Vieną kartą savaitėje su trim savo draugėmis pažaidžia kortomis. Sekmadeniais gelbsti tėvui spręsti kryžkryžių mįsles. Kitu laiku žiūri televizijos ir klauso radijo žinių.

Niekada jiedu neina į kiną. Mano tėvas prieš keliolika metų grojo smuiku kino teatruose, kai dar buvo rodomi nebylių filmai. Jis jaučiasi laimingas, kad dabar jam nereikia kinų lankyti.

Taip jiedu ir gyvena, man besistebint, kiek senatvėje dar gali būti stiprių jausmų vienas antram, žaviesio ir net susijaudinimo, kada kraujas yra atvėsus, rankos nebelankščios, akys padūmavusios.

VIENĄ RYTMETĮ užtikau besikivirčijant. Vaidijosi ir šūkavo dėl kažin kokio neaiškaus įvykio prieš 25 metus. Skyrėsi nuomonės, kaip buvo ir kaip turėjo būti. Ginčas vis karštėjo. Pradžioje man buvo smagu, paskui aš susirūpinau. Mano tėvas tarė:

— Tai įrodymas, kaip visada manai esanti tikra.
— Aš žinau. Aš buvau ten, — atsakė mano motina.
— Ir aš buvau.
— Žinoma, bet jau nebeprisimeni.

— Mano atmintis dar gerai veikia.

Taip jiedu spyriojosi kokia 15 minučių. Pagaliau mano tėvas griebė už skrybėlės ir išėjo, trinktelėjęs stipriai durimis.

— Tegu sau eina! — pasakė motina.

— Ir man reikia eiti, — pasitebėjau. — Tai ko čia taip ginčijatės?

Motina patraukė pečiaus: — Lyg aš žinau. Jis užsispyręs ir tiek. Aš vis dar turėjau vilties, kad pasikeis.

— Jeigu nepasikeitė, tai jau nepasikeis.

Aš dar valandėlę pasidėjau, prašydamas motiną nesirūpinti. Ji tepasakė "Hm!", ir aš išėjau.

Apie pietus paskambinus, motina atsiliepė ir pasakė, kad tėvas dar negrįžęs. Ji pastebėjo:

— Aš nemanau, kad jis ką nors kvailo sugalvotų. Nebe jaunuolis, tu žinai.

Amerikos moterys atominiam amžiui

Mrs. Esther Peterson, darbo sekretoriaus asistentė, kovo pabaigoje lankėsi Santa Monica, Kalifornijoje, ir ten kalbėjo moterų sąjungoje, kurią sudaro įstaigų vadovės bei padėjęs. Kalbėtoja nušvietė naujas darbo galimybes Amerikoje. Bet tai priklauso nuo to, kiek bus stengiamasi patenkinti visuomenės reikalus mūsų amžiuje.

Kalbėjo pavyzdžiais ir statistikomis. Nurodė, kad 1950-60 metais Amerikoje padidėjo darbininkų 8.2 milijonais; iš jų du trečdaliai sudaro moterys. Naujų darbų moterims daugiausia susirado specialiose profesijose (32.8 proc.), prekyboje (15.5) ir pramonėje (13.8). Šiose trijose srityse naujo darbo susirado 60 proc. moterų.

Ateityje daug ko naujo bus ryšium su besiplėčiančia atominė energija ir erdvės tyrinėjimu. Vis daugiau reikės moterų su aukštesniu išsilavinimu. Reikia rūpintis, kad būtų sudarytos moterims galimybės išieiti aukštesnį mokslą, bet kartu ir rinktis tarp vedybų bei profesijos arba abi derinti.

Dviašmenis ginklas

"Moteris turi tokį galingą ginklą, kuriam pasipriešinti negali net labiausiai puolęs žmogus — tai yra jos akys. Moterų žvilgsnis paleidžia arba pažaboja aistras, padrašina arba nutildo ištvirtimą, sužeidžia arba ramina, užmuša arba gyvena. (Gabriel Palau).

Laikas ir kvailystė

Kiekvieną kartą, kada apžiūri save, kad kitiems patiktum, mažiausiai ko gali netekti — tai laiko. Kiekvieną kartą, kai apžiūri save, kad sau patiktum, mažiausiai ką prarandi — tai išmintį. (G. Palau).

— Taip. Bet eisiu pasidairyti mieste. Gal kur surasiu.

Mano tėvas prieš dešimtį metų buvo atleistas iš muzikos mokyklos vedėju. Savo rūpestį pirmą kartą gyvenime norėjo paskandinti alkoholyje. Tada darėsi kalbus ir kovingas. Bet greitai save įveikė ir vėl nė lašo neėmė burnon. Gal dabar vėl? Apėjau kone visas gėrynės vietas, bet neradau. Grįžęs namo, radau motiną beverkiandčią:

— Aš manau, jis visai išėjo.

Ilgokai prasidėjau pas motiną. Gerėme arbatą ir kalbėjomės apie senus laikus. Motina jautėsi taip, tartum viskas būtų jau baigta: išėjo ir išėjo... Bet staiga atsidarė durys. Tėvas įėjo ramus. Rankose turėjo nedidelį siuntinėli. Ramiai pasakė "Labas".

— Tai kur bovotė? — paklausiau.

Motina stengėsi šypsotis, prisiversdama, bet jaučiau, kad ji buvo laiminga.

— Aš buvau kine, — atsakė tėvas.

— Kine? — nustebė motina.

— Taip. Arkadoje. Viskas spalvota. Man tik akyse raibo.

— Ir ką gi ten rodė? — vėl paklausiau, norėdamas, kad užsimegztų kalba tarp motinos ir tėvo.

— Daug jaunų žmonių, kvailų merginų ir visokios mylavimosi mišrainės.

— Gal norite arbatos? — paklausė motina. — Būsitė pavargę dėl tų spalvų ir mišrainių...

— E, sentimentalumas ir tiek. Filmai nepasikeitė, tik pasidarė didesni ir garsesni.

Tėvas įteikė motinai savo ryšulėlį. Buvo nupirkęs butelį tepalo rankom, kad jas darytų minkštas it šilką. Įteikdamas truputį išraudo. Motina pastebėjo:

— Koks dailus tas buteliukas!

— Jie man sakė, kad tas tepalas padaro rankas švelnias, kaip aksomą.

Mano motinos rankos dirbo man ir kitiems daugelį daugelį metų: skalbė, virė, valė, kasė daržą, sodino gėles. Rankos pagaliau susiraukšlėjo ir pašerpėjo. Mano tėvui tos rankos vis tiek yra tartum rankos jaunuolės, kurią jis mylėjo ir tebemyli, kurios rankos jam yra aksoninio švelnumo ir jis nori jas tokias palaikyti ne vien tuo dovanotu tepalu.

Mano motina vėl ašaroje, bet šį kartą iš džiaugsmo.

(Atsp. iš Atlantic Monthly 1957)

MOTINOS paslauga...

SONUS ir motina susirado vienas antrą po 23 metų. Česlovas Tarsa ir Marija Tarsienė nieko vienas apie antrą nežinojo nuo karo pradžios Lenkijoje 1939 m.

MOTINOS DIENOS REIKŠMĖ

MOTINOS DIENA Europoje minima gegužės pirmąjį sekmadienį, Amerikoje — antrąjį. Šiemet tos dienos sutampa su gegužės 5 ir 12 Tačiau ne tiek svarbu, kada minima, bet kokia yra Motinos dienos reikšmė?

Nebus, tur būt, didelio apsirikimo pasakius, kad yra trys motyvai Motinos dienai minėti: vienas — iškelti motinos meilę, antras — pabrėžti motinos pareigas, trečias — paskatinti vaikus savo motiną pagerbti.

1. Motinos ir apskritai moters meilė, sakoma, yra stipresnė už vyrų. Žinoma, su išimtimis, kaip paprastai yra gyvenime. Vis dėlto psichologai pastebi, kad moterys stipriau myli, labiau išgyvena, nes yra jausmingesnės savo prigimtimi. Vyrų dažniau gali būti dviveidžiai. Jie moka būti rimti darbe ir smagūs su keliom moterim šalia darbo. Moterys daugumoje yra vienodesnės ir ištikimesnės meilės reikaluose. Gi motinos meilė visą pralankia.

Niekas negali tiek mylėti, pasiaukoti, savęs išsižadėti, kaip motina. Motina turi igimtos galios širdims palenkti į gerą ar į blogą. Tuo pačiu ji turi didžiausios įtakos visai žmonių, nes visi ateina per motiną. Čia susiduriame su motinos atsakomybe.

2. Motinos diena duoda progos priminti, kokia atsakomybė gula motinai šeimoje ir visuomenėje. Juk motina — tai ne užvaduojama auklėtoja, būsimos kartos ugdytoja, savo tautos ateitis. Rodos, Napoleonas yra prasitaręs: "Duokite man gerų motinų, ir aš nugalėsiu pasaulį". Žinome, kad ir pasaulis nugalėtas, kai blogais papročiais griaua jos darbą šeimoje ir atima vaikus. Vis dėlto kuo daugiau motina rūpinasi, tuo daugiau apsaugo. Labai daug jai padeda tikėjimas: stiprina jėgas ir geran lenkia vaikus. Motinos pareigas sunkina gyvenimo sąlygos, ypač darbas už namų. Tada pareikalaujama labai daug jėgų ir aukos. Kiek tik įmanoma, motina turėtų būti namie.

3. Motinos dieną vaikai turėtų daugiau parodyti savo meilės, pagarbos ir padėkos. Apskritai jie motinai meilę jaučia, bet mažiau pareiškia, o įvertina tik tada, kai motinos nebetenka. Mergaitės, kurios savo motinoms pasirodė šiurkščios, dažnai susipranta tik tada, kai pačios tampa motinomis.

Motinos dieną taip pat dera karštai pasimelsti už gyvas ir mirusias motinas.

Dail. Jadvygos Paukštienės darbų paroda atidaroma Čiurlionio galerijoje gegužės 25.

SKAUTES uniformoje (Vilė Skeivytė). Nuotr. V. Maželio.

Gaudimantė — mozūrų kunigaikštienė

Gaudimantė pirmoji istorijoje žinoma lietuvaitė, kunigaikščio Traidenio (1270-1282) duktė, nutekėjusi į Lenkus, Mozūrus. Mozūrai yra ligi šiandien išlikusi lenkų giminė, su kuria lietuviai pirmiausia susidūrė. Lietuviai (gotvingiai) puldinėjo mozūrus, o šie veržėsi į lietuvių gyvenamas žemes, kurių dalis dabar vadinama Suvalkų-Augustavo kraštu.

Mozūrai turėjo atskirą savo kunigaikštystę (1138-1526), jų sostinė buvo Plockas prie Vyslos (nemaišyti su gudų Polocku prie Dauguvos), į šiaurės vakarus nuo Varšuvos. Varšuva kaip Lenkijos sostinė iškilo mozūrų žemėje. Lietuvių karo žygiai tada siekė ligi pat Varšuvos.

Gaudimantė ištekėjo 1279 už mozūrų kunigaikščio Boleslavo II (1263-1313), kuris su jos tėvu Traideniu sudarė taikos sutartį. Krokuvos pranciškėnų

metraštis ją vadina Gaudemunda Lithuana, kiti šaltiniai — Sofija, jos krikšto vardas. Lenkų kronininkas Jonas Dluogošius ją laiko garbinga ir labai maldinga lietuvaitė.

Gaudimantė paliko du sūnus — Ziemovitą ir Traidenį. Antrąjį sūnų pavadindama tėvo vardu, rodė savo tėvui didelę pagarbą ir išreiškė lietuvišką nusistatymą. Tai pirmas lietuviškas vardazodis lenkuose. Tik žymiai vėliau lenkai krikštijosi Vytatais, Algirdais, Gediminiais, Birutėmis.

Gaudimantė mirė prieš 650 metų. Jos vaikaitis, Traidenio sūnus, buvo vedęs taip pat lietuvaitę — Gedimino dukterį, kurios vardas tėra žinomas krikščioniškas — Eufemija. Tai gi lietuvių ir lenkų karališkoji giminystė neprasisėjo su Jotėvais ir Jadvygos vedybomis.

SS

KLAIPĖDOS atvadavimo minėjimo parodoje iš k. j. d. R. Budrienė, B. Bačkienė, L. Bieliukienė. Nuotr. V. Maželio.

KAD NE TAI GREIT PASENTUME

VISOS norime būti jaunos, gražios, grakščios. Nemažai rūpinamės tuo savo jaunumu ir gražumu. Kūno trūkumams paslėpti arba jo dailumui iškelti nesigailime jokio triušo ir lėšų. Tačiau nenaturalios priemonės nevisada yra geros, sėkmingos ir higieniškos. O kas kaltas, kad veidas be laiko raukšlėja, gelsta, liemuo stingsta, persikrauna sunkiom atsarginė medžiagom, dvasia apsnūsta.

Didele dalimi pačios esame kaltos. Senėjimo ir silpimo žymia priežastimi yra per mažas fizinis judrumas. Daug prasėdima kambariuose, kur oras iškvėpuotas, netyras, judrumas mažas. Mūsų organizmas pristinga degonies ir mankštos. Me tu skaičiuu augant, dar kraujai iš mūsų kūne nuosėdos. Pavyzdžiui, kreidinės nuosėdos užkemša kraujo indus, kūnas nustoja savo elastingumą, darosi labiau diržus, kietas ir sensta. Nors senėjimo ir negalima suilaikyti, bet galima pristabdyti. Čia padeda fizinis darbas bei mankšta, grynas oras, nuosai-kus maistas.

Būtų gera, jei ryžtumės kasdien prie atdaro lango bent 15 minučių pasigimnastikuoti, pasimankštinti. Kelios tam tikslui sugaištos minutės mus atgaivins ir paruoš dienos darbui. Po kiekvienos mankštos kūnas tartum atgimsta, atsiranda naujos energijos, darosi lengvesnis ir lankstesnis, veidas prablai-

vėja. Čia ypač daug reikštam kvėpavimas tyru oru. Pačios tur būt, pastebime, kaip šviežiame ore labiau paraustame. Vėdinkime dažniau kambarius, būkime daugiau atvirame lauke, judėkime, padirbėkime kokį nors fizinį darbą, pasivaikščiokime. Tos naturalios priemonės ir racionalios fizinės mankšta mums daug padės išgauti jaunai išlikti. Tai, žinoma, viena iš priemonių, bet tikrai...

BLANCH USAITIS

MIELA PAZIŪRETI, MALONI PAZINTI

B. Usaitytė baigia ketvirtąsias metus šv. Jono universitetą Brooklyne. Apibūdindama savo iškilnesnes seniores, toms savo draugėms, ji rašo: "The Downtowner" kovo 12 p. stebėjo, B. Usaitytė yra puiki lietuviškos kilmės žavi, sumani ir gabi mergaitė. Ji prieš ketverius metus ji pirmą kartą pravėrė šv. Jono universiteto duris, pripildė ji savo draugiško "hello". Jos draugės šildė daugelio širdis. Ne tik la pažiūrėti, bet maloni pasibėti, ji taip pat yra daili, darbšti ir turi geras vadovės savybes. Irodė tai savo dalyvavimu Studentų Taryboje ir kaip klasių vadove bei veikėdama įvairiose organizacijose. Ji kitų savo talentų, laisvai kalbės prancūziškai ir vadovauja studentų kalbos klubui". Laikraščio palinki sėkmės baigus mokslus ir pastebi, kad jos mielas pasiminimas paliks ilgam. Malonu ir mums pasidžiaugti B. Usaitytės pasisekimu. Palinkėti sėkmės ateičiai, ypač džiugu, kad yra stipriai pabrėžusi savo lietuvišką kilmę ir laikraštis rado prasmę tai suminėti net du kartus.

Dešimt tūkstančių Dainavai

Amerikos žemė yra persisunkusi mūsų tautiečių sunkaus darbo prakaitu. Gražiausias savo jaunystės metus pirmieji mūsų tautos emigrantai sukrovė tamsiose anglių kasyklose, plieno dulkių užnuodytoje atmosferoje, nehigieniškosse ano laiko fabriku sienose. Vis dėlto tos vargingos darbo sąlygos nepajėgė nuslopinti noro gyventi vertingai. Tas troškimas buvo vykdomas statant bažnyčias, steigiant mokyklas ir draugijas.

Nors jau gerokas pusšimtis metų praslinko nuo pirmųjų mūsų tautinio darbo pionierių ir daug kas pasikeitė, bet troškimas išlikti savo tautai vertingais asmenimis paliko ir vykdomas senų ir naujų ateivių. Išaugo Jaunimo Centras, vasaros stovyklos, susikūrė tautinių šokių, dainos ansambliai, veikia lituanistinės mokyklos.

Vienas tų naujų židinių yra ir Dainava — jaunimo stovykla. Ji atsirado ir išsilaiko daugelio asmeniniu triūsu ir auka.

„Vertingai gyventi žmogui reišia vykdyti savo žmogiškąją pašaukimą, net tik paprastai užtikrinti savo egzistenciją“ sako filosof. dr. Juozas Girnius savo veikalė „Tauta ir tautinė ištikimybė“ „Tiek žmogus

vertingai gyvena, kiek jis savo gyvenimu yra žmoniškas. Kiekvienas iš savo patirties žino: žmoniški buvo tie, kurie neprašė pro šalį, kai buvome jų širdies reikalingi; nežmoniški buvo tie, kurie pasirodė kurti, kai mes jų šaukėmės, akli kai laukėme jų žvilgio. Žmoniškumas — tai žmogaus atvirumas, tai kitiems atvira širdis“.

Tokių atvirų širdžių skaičius įeina ir naujieji Dainavos macenatai **Ona ir Jurgis Vaškevičiai**.

Ona Navakauskiūtė iš Grajauskų km., Vilkaviškio apskr. vos 16 metų būdama, atvyko į JAV ir apsisėjo Detroito. Čia sutiko ir pirmąjį savo vyrą Jurgį Venclovą. 1913 metus abu su vienu sūnumi grįžo į Lietuvą, į vyro tėviškę — Skarsabaliu kaimą prie Prienų. Vyras

1914 m. grįžo į Detroitą. Kilęs karas juos perskyrė ilgesniam laikui. Tik 1924 Ona vėl grįžo Detroitan. Jurgiui Venclovai mirus prieš 13 metų ir našlavus šešerius metus senatvės vienatvės išvengti susituokė su našliu **Jurgiu Vaškevičium**.

Abiejų vaikai užauginti, vargai jau toli palikę užpakalyje. Tai leidžia jiems vis daugiau ir daugiau užsiimti labdaros darbais. Gyvendami šv. Antano lietuvių parapijos ribose, jau nuo senų laikų priklauso įvairiom religinėm draugijom, remia šv. Antano bažnyčios reikalus (mikrofonų sistema yra jų auka) vienuolijas ir kt.

Pereitais metais mirus vieninteliu sūnui (53 m.), Ona Vaškevičienė nusprendė patvarkyti savo santaupas, nes kaip ji sako, „sūnui mirus, neturiu kam savo gyvenimo santaupų

palikti“. Daug girdėjusi, skaičiusi apie Dainavą (tik vieną kartą joje buvusi), ypatingai atkreipė dėmesį į prašymą aukų naujam koplyčios administracijos pastatui.

— Niekam neprašius ir nieko neraginta, — pareiškė, — nusprendžiau paaukoti 10,000 dolerių šios naujos koplyčios reikalui. Su savim į grabą nieko nenusinešiu, o čia atidavus padarysiu gerą darbą ir jaunimas už mane dar pasimels“.

Tai jos minčiai pritarė ir jos vyras Jurgis Vaškevičius gražiai lietuviškai išauklėjęs du savo vaikus. Sūnus gyvena Arizonoje, o dukterė yra šv. Pranciškaus vienuolijos seselė, Maria Dolores, dirba lietuvių parapijos mokykloje Grand Rapids, Mich., dar puikiai kalba lietuviškai. **Ona ir Jurgis Vaškevičiai** remia ne tik lietuviškus katalik. reikalus bet ir misijų darbus. Šiuo metu leidžia vieną induką į dvasiškąjį lumą ir finansuoja jo pragyvenimo išlaidas. Jų didele auka eis Dainavai mėnesinėmis ratomis po 1,200 dol. iki suma bus išbaigta.

Tai jau antra tokia stambi auka Dainavai. Pereitais metais Em. Baltrūnienė iš New Yorko 82 mt. amž. paaukojo taip pat 10,000 dol.

Didelė pagarba tokioms širdims. Sunkiū darbu sukrauta turta, eidami savo gyvenimo kelionės pabaigon, sąmoningai išskirsto, kad nepalikytū jis nežinomybei. Jų vardai eis iš lūpų į lūpas ir lietuviškosios išeivijos gyvenimo istorijon bus amžiams įrašyti. —Jdv—

ONA IR JURGIS VAŠKEVIČIAI

NAUJA BAZNYČIA CICERO, ILL.

Cicero, Ill., netoli šv. Antano bažnyčios pastatyta nauja bažnyčia, skirta šv. Atraktos garbei. Pašventinta balandžio 12. Iškilnėse dalyvavo ir lietuvių dvasiškų.

Toje parapijoje vargonininkauja lietuvaite Genovaitė Aleksūnaitė-Mitchel, chore gieda ir trys lietuvės. Šiaip choro daugumą sudaro airiai. Chorui vadovauja jau penkeri metai. Bažnyčios pašventinimo iškilnėm ji pati sukūrė giesmę apie šv. Atraktą. (B. Brzd)

JAUNIMO PASTANGOMIS BESIDŽIAUGIANT

Lituanistinė šeštadieninė mokykla!

Kiek daug ji sukelia mums minčių. Tokia mokykla atsirado čia, Amerikoje. Ji kilo iš mūsų tėvų ir bendruomenės rūpesčių. Ji laikosi pasiaukojimo ir savanoriškumo pagrindais. Viešoji Amerikos mokykla remiasi parapija. O lituanistinė mokykla — tik siejantis tų, kuriems reikia lietuviškos ateities. Ar daug jų? Turėtume būti visi, nes, Lietuvių Chartos liepimu, kiekvieno lietuviu kilniausioji pareiga būti lietuvių mokyklos rėmėju.

Deja, tikrovė kita. Charta sau, gyvenimas — savo kelias. Tad ir lituanistinės šeštadieninės mūsų mokyklėlės tekruta daugiausia jų pačių pastangomis. Vis dėlto šios pastangos dažnai tokios gražios ir sėkmingos! Antai, mūsų vysk. Valančiaus mokykla, prisiglaudusi šv. Jurgio parapijoj, kasmet

CLEVELANDAS, OHIO

per Atvelykį rengdama savo vakarą, šių metų balandžio 20 pastatė **Balės Voveraitės trijų veiksmų pasakų motyvais sukurta „Žirgonė ir Gaile“**, taip pat pasirodė su mažųjų choru.

„Žirgonė ir Gaile“ buvo visais atžvilgiais vykęs vaidinimas. Jaunieji aktoriai — patys mokyklos mokiniai reišėsi simpatringai ir gabiai. Ne tik pagrindines roles atlikusios A. Semetaitė (Gaile) bei Banionytė (Žirgonė), bet ir antrines roles P. Matulevičius (Erelis), M. Gatautis (Meška), V. Gatautis (Vilkas), O. Kliorytė (Dagilis), R. Vaitėnaitė (Bitė), A. Liaukonytė (Voverė), o V. Kliorio (Nykštuko) mokymai bei graudenimai skambėjo ne tik sklandžiai, bet ir įtikinamai. Dar kas džiugino — tai ir aktorių kalba. Ji buvo sava tarimu, iš viso būrio šios rūšies sunkumų turėjo tik viena aktorė.

Jaunimui gražiai patalkino ir vyresnieji — E. Bridžiuvienė (Pamotė) ir Z. Peckus (Tėvas), ypač mielas tėviškos meilės lūžuose. Atomazgoje į vaidinimą taip pat buvo įglautusi Ingridos Stasaitės vadovaujama mokyklos tautinių šokių grupė, nuotaikingai ji papildydama bei pajairindama.

„Žirgonė ir Gaile“ surežisavo akt. Ignas Gatautis. Savo darbą jis atliko rūpestingai ir gerai: vaidinimas turėjo gyvą slinktį, buvo duota įtikinamų situacijų (pvz. Erelio nusileidimas ir Žirgonės kapojimas, Vilkuro Žirgonės nusinešimas, įvairuoja Nykštuko pasirodymai ir kt.), išlaikyti charakteriai (patraukli Gaile ir atstumianti Žir-

gonė). Režisoriaus ir aktorių intensyviai padirbėta. Petras Maželis davė puikias dekoracijas: akis grožėjos mišku, o upely, rodė, iš tikrųjų matėi auksą, apie kurį kalbėjo Gaile. Maželio šviesų efektai mišką ir upelį darė dar gražesnius, dar įvairesnius.

Maloni staigmena — tai mažųjų choras su kanklių orkestru! Išpūdingas jau pats vaizdas — pilna scena (ne tik į plotį, bet ir į aukštį) vaikų, pirmoji eilė — mergaitės su kanklėmis. Dar išpūdingesnis pasirodymas — pats dainavimas. Tai mokyklos mokytojų darbo vaisius. Tik dirigentu specialiai šiam vakarui buvo pakviestas Čiurlionio ansamblio meno vadovas muz. Alf. Mikulskis. Pakvietimas laimingas: talentingose prityrusiose rankose šis „ansamblis“ davė visa, ką vaikai

MOKSLEIVIAI ateitininkai, vaidinę „Varliū karalių“ balandžio 21 Apriškimo parapijos salėje, Brooklyne, Liet. Kat. Mot. S-gos New Yorko apskrities suvažiavime. Nuotr. P. Ažuolo.

NAUJI HORIZONTALAI IR JURGIS PETKAITIS

Opozicinė kritika sako, kad „naujų horizontų“ politika mažai skiriasi nuo senosios. Argi? Pasižiūrėkite pas mus.

Ką prieš metus ar du turėjome Hartforde? Tik mažus, naminius reikaliukus. Ir skaičiavome, kaip pirmaskyriai, bijodami prašyti vieno dolerio tik po vieną dolerį Balfui, ir bus gana. Kad kiekvienas duotų tik po vieną dolerį, užtektų lituanistinei mokyklai išlaikyti. Prisirašyk prie Putnamo seselių rėmėjų: nario mokestis tik

gali duoti. Padvelkė ne tik gyvumu, raškomu, bet ir drausme. Tos trys dainelės sukėlė entuziazmo audrą salėj. Tai jau daug!

Žodžiu, Valančiaus mokykla per Atvelykį švystelėjo pragiedruliui. Vakarų svečiais buvo šiaurės Amerikos lietuvių spūrio žaidinių dalyviai. Jiems čia buvo sudaryta jauki proga pasizmonėti ir pasilinksinti. Dr. M. Vaitėno vadovaujamas mokyklos tėvų komitetas, šio vakaro rengėjas, turėtų būti patenkintas, o mums rūpi šis kitas jaunimas — mūsų sportininkės ir sportininkai.

(mukelta į 6 psl.)

NINA GAILIŪNIENĖ

viens doleris. Jei bilietai bus brangesni, kaip doleris, niekas neį parengimą... — O kas šiais metais?!

Ana milijoninio fondo pamatai horizonte matosi. Didžiulis, lietuvi, ir duok šimtą dolerių. Jei negali, tai bent žadėk. Klok kitą šimtinę: Pamiklinės lietuviškos koplyčios silueta už trečdali milijono iškils antrame horizonte. O jei trečiąją šimtinę patiesi, pamatysi „Aukso žašį“, skrendančią Montrealio ekrane...

Ar tai ne naujų horizontų politika? Ir santykis tarp naujosios ir senosios matematikų aiškus — tai šimtas prieš vieną.

Horizontalai platus, šviesūs ir didingi. Bet jie tik pasigėrėjimui poilsio metu. O gyventi reikia mažuos, senuos namuos.

Kas juose girdėti? Ogi Jurgio Petkaičio vardas.

„Jurgi, gal Tavo choras padainuos per Vasario 16 minėjimą? ... Jurgi, gal Tavo choras pagiedos bažnyčioje: bus iškilmingiau ... Jurgi, pamokyk šeštadienines mokyklos vaikų lietuviškų dainų ... Jurgi komponuok mano mergaitėi ...“

Jurgi, pagrok tautiniams šokiams ... Jurgi, parepetuok su skautėmis. Tik dvi dienos iki pasirodymo, bet ką tau reišia. Jos jau beveik moka ... Jurgi, pasirūpink muzika“...

Taip metai iš metų, diena iš dienos: Jurgi — šen, Jurgi, — ten. O Jurgis atsakyti negali.

Aš galiu nerašyti korespondencijos: „Tegul kiti rašo. Visi moka rašyti“. Ponas X pasikaitą nuo savęs nustums: „Kodėl aš turiu kalbėti? Ar kiti ne liežuvių?“ Ponia Y: „Kodėl aš turiu eiti mokytojauti? Argi aš viena Hartforde?“

Bet Jurgis su dirigento lazdele Hartforde tik vienas.

Jei atsakyti negali, tai išpildyk kiekvieną mūsų prašymą su pajaco veidu. Mums nepatinka, jeigu Jurgis raukosi ir atsikalbinėja. Tiesą pasakius jis retai taip daro. Per keilerius metus mes jį išdresiravome: Jurgi, — šen, Jurgi, — ten ...

Muzikas Jurgis Petkaitis pasidarė didelis, nepakeičiamas žmogus mūsų kolonijoje. O koks jam atpildas už tai?

Tik paslėptas kartumas, jeigu pasirodymas nebuvo pilnoje aukštumoje. Juk nepasiteisins prieš auditoriją, kad choristai repeticijoje nesilankė. Geriausiu atveju — tai mažas pasitenkinimas, jeigu dainos ar muzikos garsai darniai nulingavo per salę.

Jei Jurgis Petkaitis būtų vienas, tai to mažo pasitenkinimo gal ir užtektų. Bet namuose per vakarų vakarus sėdi viena ir vyras nesulaukia jo žmona Irena. Didelė nelaimė žmogui, kai vyras praleidžia vakarus prie stikliuko, bokalo ar kortų. Nežinau, ar daug mažesnė, kai vyras amžinai bėgioja po repeticijas ir susirinkimus. Vienatvė namuose juk ta pati. Du maži sūneliai taip pat džiaugiasi tik tėvo laiko trupiniais.

Per metų metus įžiliai reikalavome iš vienos šeimos nuolatinio pasiaukojimo visuomenės labui. Ar nebūtų laikas vienokia ar kitokia forma tai Jurgio Petkaičio šeimai pareikšti Hartfordo lietuviškos visuomenės dėkingumą.

IŠ VISUR

— Naujosios Anglijos ateitininkų šventei pasirodymas eina visu tempu. Susidomėjimas švente yra didelis. Tikimasi gausaus dalyvių skaičiaus. Šventė įvyksta gegužės 5 d., sekmadienį, lietuvių seselių sodyboje Putnam, Conn. Šventė prasidės 11 val. 30 min. pamaldomis. Toliau seks pietus (suaugusiems 1.50 dol, moksleiviams ir studentams 1 dol), iškilmingas posėdis, vaidinimas „Lietuviškos vestuvės“, vašės ir pasilinksminimas — šokiai. Norintieji pietauti praneša seselėms iki gegužės 1. Į šventę maloniai kviečiami atvykti ateitininkai, jų draugai, bičiuliai, pažįstami ir visi, kas tik norėtų šventėje dalyvauti.

— Prel. Povilas Marcinkus, Vatikano valstybės sekretoriato narys, atvyko į Chicago iš Cicero aplankyti savo giminių.

— Prel. Pr. Juras, paremdamas lietuvišką spaudą, po 25 dol. pasiuntė „Saltiniui“, leidžiamam Londone, Anglijoje, ir „Mūsų Lietuvai“, leidžiamam Sao Paulo, Brazilijoje.

— Karolė Pažeraitė-Kaseliūnienė, rašytoja, iš Kolumbijos persikėlė gyventi į S. Windsor, Conn., kur dirbs viename viešbutyje. Jos vyras dar pasilieka Kolumbijoje, kol sutvarkys dokumentus, kad galėtų išvažiuoti į JAV.

— Inž. Jonas Varneckas, gyvenęs Toronte, mirė balandžio 18, grįždamas iš darbo. Vėlonis buvo 60 metų, kilęs iš Veiverių apylinkės, Lietuvoje baigęs kultūrtechnikos mokyklą. Kanadoje dirbo prie namų statybos.

— Dail. J. Račkaus kūrinių paroda atidaryta balandžio 20 Picture Loan Society Toronte, paroda užtruks iki gegužės 3.

— Chicagos tarptautinėje prekybos parodoje, kuri atidaryta birželio 19, dalyvaus ir Lietuva. Siemet dalyvaus 32 valstybės; pernai dalyvavo 25.

— Alfonsas Vambutas padovanavo Pasaulio Lietuvių Archyvu iš Vokietijos atsivežtus leidinius: Mūsų Kuntaplį 1945 (6 egz.) Eltos Biuletinį 1947 ir 1948 m. (497 egz.). Tautinio Lietuvių Komiteto Badene Biuletinį 1945 m. (8 egz.) ir Dienos Žinias (Stuttgarte) 1946 (113 egz.). Be to, įvairius Vokietijoje gautus pažymėjimus (maisto korteles ir kt.) ir emigracijos ir JAV pažymėjimus. Anksčiau tai pačiai įstaigai padovanavo savo tėvo turėtus įrankius.

— Lietuvių Fronto Bičiulių vadrij savaitė — stovykla šių metų rengiama rugpjūčio 18-24 pas Tėvus Pranciškonus Kennebunkporte, Me.

— Marijampolės Rygiškių Jono gimnazijos 100 metų sukakties minėjimas bus Chicagoje gegužės 4-5. Gegužės 4 d., 7:30 val. vakare prisiminimo vakarienė Jaunimo Centre. Gegužės 5 d., 12 val. iškilmingos pamaldos Jėzuitų koplyčioje. Pamaldas laikys vysk. V. Brizgys. Minėjimas 3 val. popiet Jaunimo Centre.

MALDAKNYGĖ

DIDYSIS RAMYBĖS ŠALTINIS

PREL. PR. JURO

Pataisytas III leidimas

Išleido Tėvai Pranciškonai

640 psl. Kaina 4 dol. Labai patraukli, jnka kaip dovana visokiomis progomis. Gaunama pas knygu platintojus ar leidėjus adresu: —

FRANCISCAN FATHERS DARBININKAS

910 Willoughby Avenue Brooklyn 21, N. Y.

Ponas TOKS

PAVYKUSI PAMOKA

Ponas Toks, plačiai atvėręs langą, šūktelėjo praeinančiam gatvėje:

— Ei, klausyk, ar tau padėkojo?

Praeivis pakėlė galvą, pažvelgė į poną Tokį, persivėrusi per palangę, ir patraukė pečiais:

— Padėkojo? Už ką ir kas man turi dėkoti?

— Esi veltėdys, tariant bolševikiškai, visuomenės atgyvena; nenaudėlis, tariant mūsiškai, — kirto ponas Toks iš visos kakarinės. — Kaip tave dar kojos nešioja?

— Atsprausiu, — išpūtė akis praeivis. — Ar nebūsi tik savo galvos išmetęs pro langą? Užkabinėji praeivius, kolioji. Mūsiškai ir bolševikiškai.

— Aš ne kolioju, o tik konstatuoju, — atrėžė ponas Toks. — Aišku kaip diena, kad niekam, niekur, niekada ir niekuo nepagebsti.

— O kokia aš turiu pareigą betkam, betkur, betkada ir betkuo padėti? — atkirto praeivis.

— Cia reikalas ne pareigos, o padėkos, — šaukė ponas Toks. — Stai kad! Kam nedėkojama, tas nieko nedaro, gyvena iš kitų triušo. Išvada aiški: nenaudėlis!

— O man neaiški, — neužsileido praeivis. — Aš ir be padėkos daug kam ir daug kur padedu, jei reikia ir papraso. Ir viskas. Baigtas kriukis!

— Ne! Nebaigtas! — spyrėsi ponas Toks. — Turi padėkoti, kad visi žinotų.

— O kam? Aš jam padedu, jis — man. Negi lankstysimės vienas prieš antrą, kaip tie kiniečiai.

— E, nesuk man galvos į šalį! — širdo ponas Toks. — Turi reikalauti, kad lankstyti si ir dėkoti. Turi žmoną, vaikus? Ar lanko jie parengimus? — Lanko.

— Tai ir reikalauk, kad dėkotų: išruošį iš namų, išleidi...

— Kad jie patys išsina...

— Tai dar nuopelnčiau. Vadinasi, savanoriškai, iš pasiaukojimo. Tave vieną namie palieka, išsižada malonumo pabūti drauge, šeimos laime pasidžiaugti, sąnarius po darbo atleisti. Ar nematai, kiek čia aukos ir kiek turi būti padėkos? — įrodinėjo ponas Toks susieriedamas.

Praeivis, nutilo, susimąstė. Po valandžiukės tarė:

— Iš tikrųjų, matau. Visiem, visada, visur ir viskuo padedu, o tu mane nenaudėliu vadini.

— Kad proto įkrėsciau, — prašiepė ponas Toks. — Tuščia buvo tavo makaulė. Ar ne? — Taip. Dabar pilna. Labai ačiū.

— Tai dabar traukis man iš akių! — paliepė ponas Toks. — Sviesą ir saulės šilumą užstoji.

— Ar padėkosi, jei pasitraukiau? — paklausė praeivis.

Ponas Toks piktai užtrenkė langą.

Ar priklausai lietuvių parapijai?

Balandžio 19, penktadienio vakare, Apreiškimo parapijos salėje buvo susirinkęs būrelis ateitininkų sendraugių — vyresniųjų ir jaunesniųjų. Susirinkimui buvo pakviestas pirmininkauti Pranas Naujokaitis, sekretoriauti — Vida Dumbrytė. New Yorko sendraugių skyriaus pirmininkas inž. Antanas Sabalis pranešė, kad skyriuje yra per 100 susimokėjusių nario mokesčių. Nepapraston konferencijon atstovai išrinkti A. Ivaška, T. Ivaškaitė, K. Kudžma ir A. Masionis. Apoloniya Radzivanienė papasakojo apie jaunųjų ir moksleivių veiklą ir tėvų komiteto pastangas jiems padėti.

Studentų susirinkimas buvo tuo pačiu metu pas stud. Silvija Gedvilaitę, Richmond Hill, N.Y.

Sendraugių susirinkime pagrindiniu klausimu buvo ateitininkų ir lietuviškos parapijos santykiai. Vienas referatas buvo paruoštas kunigo, kitas — pasauliečio. Autorių neskelbta. Pirmąjį perskaitė kun. J. Pakalniškis, antrąjį — inž. A. Sabalis. Pirmajame buvo nuro-

FAIRFIELD, CONN.

Marija Kneizytė, buvusio Darbininko redaktoriaus Antano Kneizio duktė, rugpjūčio mėnesį išstėka už William M. Kelley, Jr. Ji yra mokytoja, baigusi Notre Dame akademiją, Roxbury, Mass., ir Stonehill kolegiją North Easton, Mass., dabar mokytoja šv. Tomo mokykloje Fairfield, Conn. Mr. Kelley studijuoja Fairfield universitete.

MARIJA KNEIZYTĖ

PITTSBURGH, PA.

Tautų festivalis bus gegužės 10, 11 ir 12 Syria Mosgue salėje. Lietuviai pasirodys gegužės 10.

Lietuvos vyčiai gegužės 19 rengia išvyką į Marijos šventovę Croy, Ohio.

Lietuvių ūkio klubas — Lithuanian Country Club — ieško lietuviškos šeimos, kuri būtų klubo ir ūkio vedėjai bei prižiūrėtojai. Alga žiemos metu 250 dol., o vasarą 300 dol. mėnesiui. Kambariai nemokamai. Rašyti šiuo adresu: 960 E. 8th Ave. Munhall, Pa. Tel. HO 1-9362.

Lietuvių katalikų radijo valanda vėl pasirašė sutartį su radijo stotim vieneriem metam. Programa duodama 1.35 popiet kiekvieną sekmadienį iš WEDO stoties, 810 banga McKeesport, Pa. Koresp.

Remkite LITUANUS, lietuvių studentų informacinį žurnalą apie Lietuvą anglų kalba. LITUANUS 910 Willoughby Avenue, Brooklyn 21, N. Y.

dyta, kokios yra kataliko pareigos parapijai pagal kanonus. Antrajame — ko lietuviai inteligentai iš savo parapijos pareigauda. Referatai buvo trumni, bet taiklūs ir konkretūs. Kiek ilgiau tuo klausimu kalbėjo Apreiškimo parapijos klebonas kun. N. Pakalniškis, atsilankęs į susirinkimą. Jis pastebėjo kad parapiečiai nežino visų klebono rūpesčių, kokių jie turi. Lietuviški naranijū klebonam rūbi, kad visi vietos lietuviai savo naranijai priklausytų, ateitū taikon. dalvautu draugijose, leistū savo vaikus į parapijos mokykla. Ypač to laukia iš lietuviū inteligentū. Yra gražiū navzdžiū ir vra prastū: gvvėndami už keliū bloku, savo hažnvčios nelanko ir vaikus leidžia į vieša mokykla. Klebonas nieko negali padarvti, jei nesu-sinrantama ir nerodoma geros valios, paslaugumo. O reikalas yra svarbus — senos kartos isteigtas parapijas išlaikyti visomis jėgomis.

Dar keliem pasisakius, nutarta prie to klausimo grįžti gauseniam susirinkime ir išvadas skelbti spaudoje.

Po pranešimo apie šaukiamą ateitininku konferencija New Yorko birželio 7-0 Waldorf-Astoria, sudaryta porą komisijų talkai. Iškilmingais pietumis sutiko rūpintis dr. O. Labanauskaitė, A. Vainius, V. Dumbrytė ir Em. Jūrevičiūtė. Agone-Radzivanienė ir moksleivių tėvų komitetas. Studentai savo susirinkime sudarė komisiją karaliaus Mindaugo minėjimui ir šokiam: Em. Adomaitis, Ir. Sandanavičiūtė ir D. Masionytė.

Susirinkimas praėjo jaukiuje nuotaikoje. Buvo kavos ir užkandžių. (S)

CLEVELAND, OHIO

(atkelta iš 5 psl.)

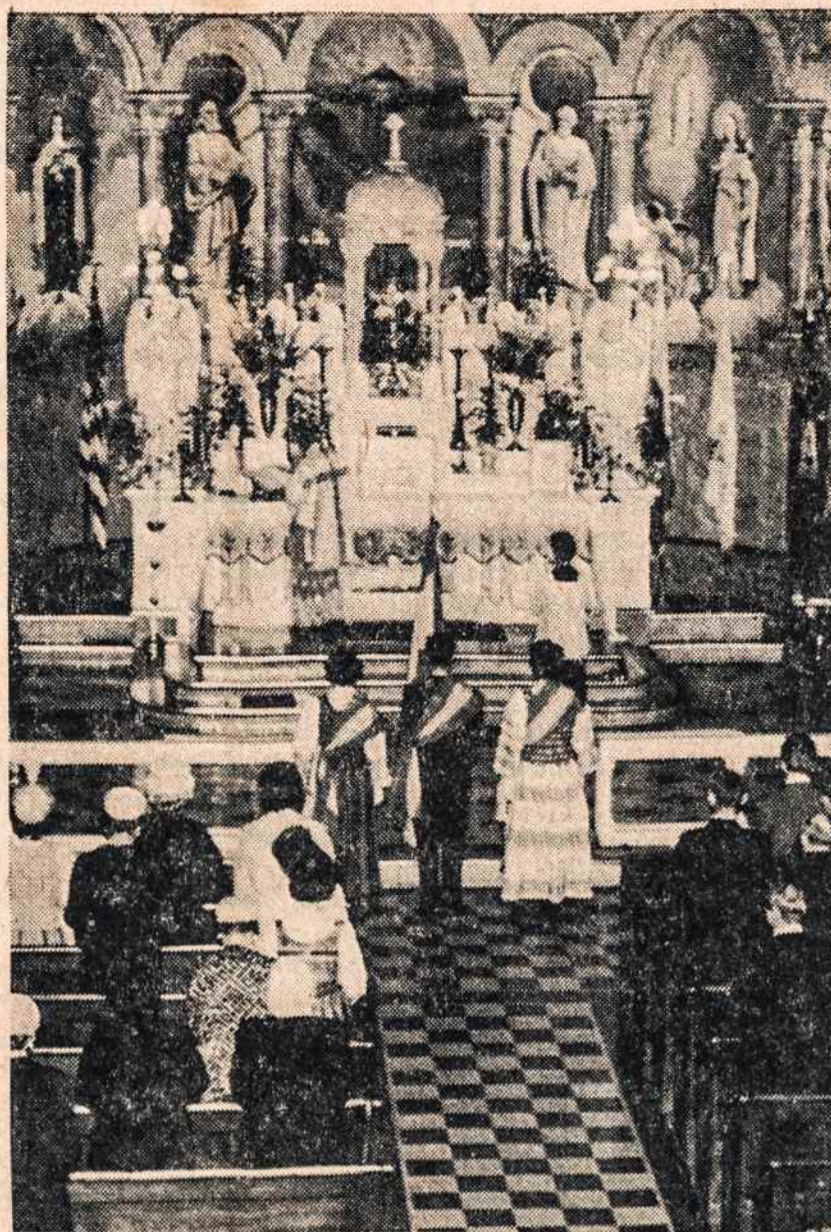
Į krepšinio ir tinklinio žaidynes balandžio 20-21 jaunimo privažiavo iš visur — Chicagos, Detroito, Rochesterio, Toronto, Hamiltono, streikavo New Yorkas, Worcesteris, ir toks "streikas" lemiamai atsiliepa tvarkai bei nuotakai. O žaidynių rengėjams — Faskui ir vietiniam Zaibo sporto klubui — labai rūpėjo jų pasisekimas, tad buvo padaryta viskas, kas buvo galima: veikė žaidynių globos komitetas, žaidynių organizacinis komitetas, kiti įvairūs organai, sportininkams buvo priminti jų tikslai ("per sportą į veiksmingą lietuviškumą, į taurų draugiškumą, į dvasinių bei fizinių galių ugdymą"), prisiminta lietuvių visuomenė ("dėkotiame jums už atsilankymą ir džiaugiamės, kad lietuviško atžalyno pastangas vertinate!").

Rezultatai? Apie juos galėtų būti ir ilgesnė kalba, bet ji jū nesileidžiam. Tik neabejojam, kad lietuvių sportinis judėjimas yra didžiai prasmingas, todėl reikalingas. Mūsų sporto vadovai dirba naudingą lietuvišką darbą. Galėtume minėti daugelį vardų, šia proga tesitenkin-sim oficialiaisiais — Fasko pirmininkas J. Nasvytis, vicepirm.

Esė

Vis dėlto pasiekama ir padaroma daug! Tuo nuosirdžiai džiaugiamės ir linkim sportuojančiam savo jaunimui ko geriausios sėkmės. Apie konkrečius žaidynių rezultatus tekalba tie, kurie daugiau išmano.

Esė

PHILADELPHIJA, PA. šv. Andriejaus bažnyčioje balandžio 21 pašventinta Neo Lituania korporacijos vėliava. Prie vėliavos V. Didelytė, J. Matonis ir S. Jankutė. Nuotr. V. Gruzdiū.

Neolituanų vėliavos pašventinimas

PHILADELPHIA, PA.

Neo Lituania korporacijos Philadelphia padalinio vėliava buvo pašventinta balandžio 21, sekmadienį, 10:30 v. šv. Andriejaus bažnyčioje. Vėliavą pašventino, pamokslą pasakė, mišias aukojo už žuvusius kor-

poracijos narius kun. dr. K. Širvaitis. Vėliavos tėvai buvo Valerija ir Bronius Buiniai, kurie dovanavo korporacijai vėliavą. Korporacija labai dėkoja šv. Andriejaus parapijos klebonui kun. J. Čepukaičiui už suteiktą globą ir kun. dr. K. Širvaitiui už gražiai pravestas pamaldas.

Neo Lituania korporacijos 40 metų sukakties minėjimas ir Philadelphia skyriaus metinis susirinkimas buvo balandžio 27 Ritz Hall. Iškilmingame posėdyje kalbą pasakė dr. J. Puzinas. Buvo uždėtos juniorams spalvos. Meninėje dalyje pasirodė pianistė A. Kaulinytė ir smuikininkė B. Pumpolytė. Veikė bufetas ir buvo šokiai. (g.)

ATSIJUSTA PAMINĖTI

Vacys Kavaliūnas — KALNŪ GIESMĖ, Draugo premijuotas romanas, išleido Lietuviškos Knygos Klubas Chicagoje. Aplanką piešė P. Jurkus. 201 psl., kaina 2.50 dol.

Kotryna Grigaitytė — RUDENS SAPNAI, Draugo premijuotas eilėraščių rinkinys. Išleido Lietuviškos Knygos Klubas Chicagoje. Aplanką piešė dail. Vida Krištolaitytė, 77 psl., kaina 2 dol.

Vytautas Volertas — UPE TEKA VINGIAIS, romanas, išleido Lietuviškos Knygos Klubas Chicagoje. Aplanką piešė P. Jurkus. 332 psl., kaina 3.50 dol.

Leonardas Dambriūnas — LIETUVIŲ KALBOS SINTAKSE, trečioji papildyta laida, išleido Pedagoginis Lituaniistikos Institutas Chicagoje, 103 psl., kaina 2.50 dol.

ATEITIS, balandžio nr. Rašo: Augustinas Idzelis — Bažnyčia už geležinės uždangos; kun. K. Pūgevičius — Kas — ar aš?; J. Trainaitis — Tiltas; V. Klajūnė — Priskėlimas; M. Matulionis — Hamletas; J. Trainaitis — Verboten; R. Šliažas — Apsisprendžiau už tautą; V. Liulevičius — Vasario 16 aktas ir užsienio lietuvių jaunimas; V. Klajūnė — Pasmerkimas; R. Šliažas — Spaudos apžvalga, Vytenis — Per pirmę, Darbai ir žmonės ir t.t. Numerį suredagavo R. Repšio vadovaujamas kolektyvas.

DARBININKO SKAITYTOJAM

DARBININKO administracija labai prašo neuždelsti atsilyginti už laikraštį. Raginimas sudaro naujas nereikalingas išlaidas.

SKAITYTOJAMS palengvinti išsiųsti prenumertą, dedamas šis lapelis. Prašome jį iškirpti, užpildyti ir pasiųsti adresu:

Darbininkas, 910 Willoughby Ave., Brooklyn 21, N. Y.

Prašau pratešti prenumertą 1963 metams.

Vardas ir pavardė

Adresas

Prašau siuntinėti Darbininką 12 mėnesių už \$5.00 (pažįstamui, neturtingiems, ligoniam)

Vardas ir pavardė

Adresas

Siunčiu:

už prenumertą \$....., aukų \$..... Viso \$.....

(Data)

(Parašas)

JOHN BALSIS, prityręs darbuose, kviečia visus užsukti į

ANTIQUÉ AUTO SERVICE

ir įsitikinti kad viskas atliekama gerai ir pigiomis kainomis, tai kam eiti pas svetimuosius.

AUTOMATIC TRANSMISSIONS Shell Gas 27¢

Rebuilt - Repaired and Installed

Resealed - Parts and Labor (most cars) 19⁵⁰

Guaranteed for 12 Months or 12,000 Miles

FREE PICK UP and DELIVERY

8⁸⁸ Bonded - Lining Any Standard U.S. Cars

BRAKES RELINED

Parts and Labor

AUTOMATIC TRANSMISSIONS

Rebuilt, Repaired and Resealed

REBUILT TRANSMISSIONS from 99⁵⁰

Parts and Labor

Rebuilt Units Installed

107-56 New York Blvd., Jamaica, N. Y.

JA 6-9026

WINTER GARDEN TAVERN

Inc.

VYTAUTAS BELECKAS
Savininkas
1883 MADISON STREET
BROOKLYN 27, N. Y.
(Ridgewood)
Tel. EVergreen 2-6440

Salė vestuvėms ir kitokioms promogoms. Be to, duodami polaidotviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinamomis kainomis.

WHITE HORSE TAVERN

baras - restoranas

PRANAS BRUCAS, savininkas

86-16 JAMAICA AVE. Woodhaven 21, N. Y. Tel. Virginia 6-9519

Salė vestuvėm, susirinkimam ir kitiem pobūviam

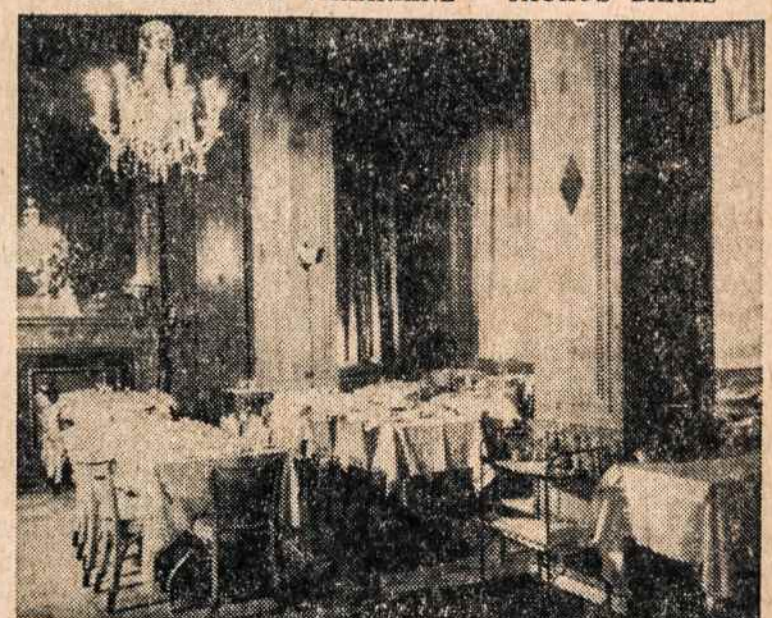
Salėje gali tilpti 100 dalyvių

FESTIVAL RESTORANAS IR BARAS

VACYS STEPONIS, savininkas

40 East 26th Street, New York City, N. Y. • MU 3-2928

GERI PIETOS IR VAKARIENĖ — JAUKUS BARAS

Salės vestuvėm, susirinkimam ir kitiem pobūviam

Salėje gali tilpti 200 žmonių

LIETUVIŲ SUSIRINKIMAMS SALE NEMOKAMAI

Mielai kiekvienas bus sutiktas

A. ANDRIUSKEVICIUS

LAIKRODININKAS
- JUVELYRAS

Auksas, sidabras, deimantai
leikrodžiai
9408 Jamaica Ave.
Woodhaven 21, N. Y.
VI 7-2573

REPUBLIC Liquor Store, Inc.

322 UNION AVE. BROOKLYN 11, N. Y.
Tel. EV 7-2089

JURGIS J. JOKUBAITIS, Manager
Didelis pasirinkimas įvairių vynų, degtinių, konjakų, midų — šventėms bei kitokioms progoms.

V. PETRAVICIAUS ir J. Pautieniaus meno parodoje Los Angeles, Calif. Iš k. į d. J. Timinis, arch. E. Arbas, J. Pautienius ir rašyt. J. Balčiūnas-Švaistas. Nuotr. L. Briedžio.

DARBININKAS

NEW YORKO NAUJENOS

LB New Yorko Apygardos Valdyba paskutiniame posėdyje, įvykusiame balandžio 18, nutarė paskirti lietuvių kultūrinei veiklai sekančias pinigų sumas: 100 dol. Šeštadienei Maironio mokyklai; 50 — Matulaitienės vedamai tautinių šokių grupei, kuri ruošiasi dalyvauti tautinių šokių šventėje Chicagoje ir lietuvių sportinių žaidinių komitetui įsigyti pereinamajam taurei, jaunių lengvojoje atletikoje. Valdyba, be to, stoja narių į Lietuvių Fondą su vienkartinėmis 100 dol. aukomis. (ZJ)

Romas Kezys šį šeštadienį išvyksta į Bostoną, kur Akademinių Skautų Sąjūdžio šventėje kalbės tema "Tėvynei ir laisvei tarnauti". Į šią šventę iš New Yorko vyksta apie 30 akademikų skautų.

Antanas Smetona, Juliard muzikos mokyklos studentas, pianistas, savo rečitalių rengia gegužės 3 ir 8 v.v., Recital Hall, 130 Claremont Ave., New York. Programoje Bacho, Schuberto, Chopino kūrinių.

Kristina Skėmaitė aktyviai veiks studentų santariečių tarpe, išteka gegužės 4.

Birutės Šetikaitės ir Vytenio Nenorto jungtuvės bus gegužės 18 Apriškimo parapijos bažnyčioje. Abu jaunieji yra aktyvūs Akademinių Skautų Sąjūdžio nariai.

Ona Dovydaitytė-Maiko, iš Chicago, praėjusią savaitę lankė pas savo pažįstamus Washingtono ir New Yorko. Ji yra dukterė prof. Pr. Dovydaičio, kuris mirė Sibire 1943 m.

L. Koppienė, Darbininko skaittytoja, susirgo; gydosi namie dr. V. Paprocko priežiūroje.

Katalikių Moterų Sąjungos New Yorko ir New Jersey apskričio suvažiavimas įvyko balandžio 21 Apriškimo parapijos salėje. Buvo aptarti kuopų einamieji reikalai. Priimtas nutarimas kreiptis į ALR Kat. moterų seimą šią vasarą Putname, kad apšviestas narės turėtų lygias teises balsuoti, kaip ir poirtinės ar pašalpinės narės. Po posėdžio buvo vakarienė, į kurią atsilankė virš 100 žmonių. Kiekvienam teko dar po gražų margutį, kuriuos išmargino ponis Kubilienė. Vakarienės metu programą išpildė Marijos Pečkauskaitės moksleiviai ateitininkai. Vaidinimą paruošė A. Radzivanienė, taktininkaujant, Balnienė ir Navickienė. Valdyba dėkinga rengėjams, šeiminkams ir atsilankiusiems.

E. Sandanavičienė

KAS DOMISI geromis sąlygomis investuoti savo pinigų kreipiasi į diplom. ekonomistą **Juožą Audėną**, 109 Warwick St., Brooklyn 7, N.Y., telefonas TA 7-9518

Operetės choro koncertas bus gegužės 19 kaip buvo skelbta parengimų kalendoriuje, bet gegužės 25. Koncerte dalyvauja solistai V. Verikaitis iš Toronto ir Irena Stankūnaitė iš Elizabetho.

Dail. Adomo Galdiko kūrinių paroda atidaroma gegužės 4, šeštadienį, 4 v. popiet Philadelphiaje, žinomo lietuvių bankininko C. Čeladino vadovaujamo Liberty Federal Saving and Loan Assoc., rūmuose, 202 No. Broad St. Atidarymo žodį tars dail. Romas Viesulas. Parodą globoja Lietuvių Bendruomenės Philadelphiajos apylinkės valdyba. Lankyti galima darbo dienomis — darbo banko valandomis, o gegužės 4, 5, 11 ir 12 nuo 4 iki 10 v.v.

Dail. Ceslovas Janušas šiuo metu kaip dailininkas dirba Kodako bendrovėje. Ilgesnį laiką neruošė savo kūrinių parodų, turėjo amerikietį menedžerį. Dabar vėl rengiasi parodom, kurias numato surengti Baltimorėje Philadelphiajoje, Bostone, Chicagoje ir kitur.

Katalikių Moterų S-gos 24 kuopos narių susirinkimas šaukiamas gegužės 5, sekmadienį, 9 val. ryto, Angelių Karalienės parap. salėje. Visos narės maloniai prašomos dalyvauti.

Petronėlė Morkūnienė, gyv. 6409 56 Rd., Maspeth, N. Y. mirė balandžio 26, penktadienį. Palaidota balandžio 30, antradienį, šv. Jono kapinėse. Laidota iš Viešpaties Atsimainymo lietuvių bažnyčios, Maspeth, N.Y. Buvo pašarvota Augusto Kodzio laidojimo koplyčioje (63-06 Flushing Ave). Nuliūdime paliko dukterys Mrs. Mary Rohde ir Mrs. Frances Santic, sūnūs — Frank Sparauskas, Edward ir Michael Markūnai, broli Juozapą Snieškų, o taip pat 12 anūkių ir vieną proanūką.

Vyresnio amžiaus asmuo ieško buto atskirai arba prie šeimos. Pageidaujama butas ir valgis. Kreiptis: Mr. G. Marinas, 85-27 102 Str., Richmond Hill 18, N.Y.

Išnuomojami Richmond Hill rajone pirmam aukšte naujai išdekoruoti 2 kambariai, virtuvė ir vonia. Skambinti: GL 6-3464.

TEV. PETRAS BANIUNAS, Darbininko administratorius, kalba Liet. Kat. Mot. S-gos suvažiavime balandžio 21 Apriškimo parapijos salėje. Už stalo iš k. į d. p. Krutulienė, O. Dobrovolskienė, Tėv. P. Baniūnas, kun. A. Račkauskas, J. Terebeizienė, M. Galdikienė, A. Radzivanienė ir O. Kundrotienė. Nuotr. P. Ažuolo.

LIETUVA IR DEMONAS VIENAME KONCERTE

Bostono lietuvių mišrus choras kas metai surengia metinį koncertą, kuriame išpildomi nauji muzikos kūrinių. Siemet choras išpildys dvi kantatas: kantatą "Apie Lietuvą" ir "Demoną" kantatą. Tai paskutiniai kompozitoriaus **Juliaus Gaidelio** kūrinių. Taip pat jis rašo simfonijų ir harmonizuoja liaudies dainas.

Jau senokai rengiasi kompozitorių aplankyti ir pasikalbėti koncerto reikalui. Radau pasilenkusi, rašantį gaidių sąsiuvinę. Dūmė mažą pyptukę.

Pasveikinęs žmoną, kompozitorių paklausiau: "Tai jau rūkote daug, jei toki kamuoliai dūmų glosto garbanų sidabrą?" Nusišypsojęs atsakė: "Raminu širdelę, kad jaunystės prisiminimais mažiau graudintųsi svečioje šalėje".

Vaišingoji F. Gaidelienė tuoju užkaitė arbatos. Gurkšno-dami ir užsikądami pyragaičiais, kalbėjome apie būsimąjį koncertą. Vėl sučiūškė skambutis. Julius Gaidelis tyliai pasiskundė: "Tik grįžau iš repetitijos visai be jėgų, o čia solistas Stasys Liepas skuba savo partiją išdainuoti".

Pažvelgiau į gaidomis apkrautą pianiną, nuo kurio viršaus rūsčiai žiūrėjo Beethovnas ir labai linksmai žvelgė Mozartas. Išėjau į gretimą kam-

KOMP. JULIUS GAIDELIS

Ilgai kompozitorius aiškino kontrapunktą ir davė labai gražių pavyzdžių, apsisistodamas kiek ilgiau ties J. Sebastianu Bachu ir jau į modernizmą palinkusi Ig. Stravinskiiu. Paklausiau: "Kodėl lietuvių kompozitoriai Amerikoje vengia recenzuoti koncertus ar parašyti išsamią kritiką, pasirodžius kuriam didesniai lietuvių kompozitoriaus kūriniui?" Giliai atsiduso kompozitorius: "Esu tiesaus būdo, nesinaudoju diplomacija. Nenorėdamas susipykti, kritikų laikraščiams visai nerašau. Kaip žiūriu, nerašo recenzijų ir kiti lietuvių kompozitoriai."

Visi keturi prieš keleta metų dirbome viename fabrike ir taip pelnėmės duoną. Tai buvo garsi "Cable Akademija" — nešvari siūvykla. Vėliau išėjome ieškoti lengvesnės duonos, ir mūsų keliai išsiskyrė. Komp. Julius Gaidelis atsisakė darbo ir atsidėjo vien muzikai. Jis pamatė, kad, dirbdamas fabrike, nieko nesukurs ir nepraturtins negausios lietuvių muzikos. Bet šį žingsnį darant, reikėjo skaitytis su tais ekonominiais sunkumais, kurie komp. J. Gaidelį prislėgė. Tiesa, šalia kūrybos kompozitorius dar verčiasi mu-

zikos pamokomis, kelis skatikus per savaitę uždirdamas.

Buvo kiek anksčiau nuškam-bėjusi mintis laikraščiuose duoti komp. V. Banaičio parašytą operą "Juratę ir Kaštytį" instrumentuoti kokiam amerikiečiui kompozitoriui, sumokant 20-25,000 dol. honoraro. Komp. Juliaus Gaidelio nuomone, tai būtų nedovanotina klaida, nes yra lietuvių kompozitorių, kurie instrumentuoti lietuviškoje dvasioje už 5000-10,000 dol.

Pagaliau palietėme naujos "Damonos" kantatos klausimą. Teksto autorius yra Bostone gyvenęs rašytojas **Pr. Lember-tas**.

"Damonas" buvo jau anksčiau parašytas keturių posmų eileraštis. Vėliau Pr. Lember-tas išplėtė kantatos reikalui. Šiame kūrinyje kompozitorius neatsisakė modernizmo krypties. Su savo mišriu choru stato pirmą kartą Bostone gegužės 5.

Už langų jau seniai buvo naktis. Išeidamas dar paklausiau: "Ko norėtumėte iš lietuvių visuomenės?"

Komp. J. Gaidelis jau kiek linksniau pasakė: "Bostono lietuvių mišrus choras vakarais aukoja savo laisvalaikį ir uoliai ruošiasi. "Damonas" vaizduoja gėrio ir pikto kovą, kurią pagaliau gėris laimi. Dėl to kovime su savo apsideidimu ir ateikime į koncertų salę visi, kad chorui būtų akstino gra-

BOSTONO ŽINIOS

Bostono universitete gegužės 12 bus lietuvių diena. Programa bus rodoma ir televizijoje. Dr. Marija Alseikaitė-Gimbutienė papasakos apie Lietuvą. Bus lietuviškų rankdarbių ir drožinių paroda. Dalyvaus Bostono lietuvių mišrus choras, vadovaujamas muz. Juliaus Gaidelio, ir tautinių šokių sambūris, vadovaujamas Onos Ivaškienės.

Tautinių šokių popietę rengia Ona Ivaškienė gegužės 19 So. Bostono aukštesnės mokyklos salėje. Pradžią 3 v. popiet. Programoje dalyvaus lietuvių, airių, italai, latviai, ukrainiečiai, vengrai. Lietuvišką programą išpildys lietuvių tautinių šokių sambūris, kuriam šiomet su-eina 25 metai. Be to, norima pateikti lėšų kelionei į tautinių šokių šventę Chicagoje.

Lietuvių Fondo vaju. gegužės 3 d. 7 val. 30 min. vak. lietuvių piliečių salėje (368 W Broadway), kambaryje už baro įvyks organizacijų atstovų ir atskirų asmenų viešas susirinkimas aptarti būdus ir priemones, kaip sėkmingiau praveisti Lietuvių Fondo parenti piniginių vaju. Reikalas labai svarbus, todėl visi maloniai kviečiami dalyvauti. Susirinkimą kviečia Bostono LB apylinkės valdyba.

Gegužinės pamaldos. Balandžio 30 d. 7:30 val. vak. šv. Petro bažnyčioje pradėsiamos. Pamaldos visą mėnesį kasdien bus vakarais 7:30 val., tik sekmadieniais 2:30 val. popiet.

Akademinio Skautų Sąjūdžio Bostono skyrius gegužės 4 ruošia metinę šventę. Po uždaros iškilmingos ASS sueigos, 3:30 val. popiet bus vėliau šventinimas, 4:00 val. fil. Romo Kezio paskaita ir 8:00 val. vak. semi-formal šokiai. Visa programa bus lietuvių piliečių draugijos III aukšto salėje (368 Broadway, So. Boston, Mass.) Bostono ir apylinkės visuomenės maloniai kviečiama dalyvauti.

žiau išpildyti kantatas, o dirigento širdis džiaugtųsi muzikos darbo įvertinimu ir būty paskatinta naujais žy-giams."

P. Kaminskas

**WILLIAM J. DRAKE —
DRAGŪNAS
ADVOKATAS**
84 - 14 Jamaica Ave.
Woodhaven 21, N.Y.
Tel.: Hickory 1-5220

**C. A. VOKET-
Vokietaitis
ADVOKATAS**
41 — 40 74th St.
Jackson Heights, N. Y.
Tel. Newton 9-6620

LAIDOJIMO DIREKTORIAI

TEL. EVergreen 7-4335
STEPHEN AROMISKIS
(ARMAKAUSKAS)
MODERNUS-BALSAMUOTOJAS
GRABORIUSKA KOPLYČIA
423 METROPOLITAN AVE.
BROOKLYN, N. Y.

TEL. Stagg 2-5043
Matthew P. Ballas
FUNERAL HOME
Moderni koplyčia - Air conditioned
ALBIN J. BALTON-BALTRONAS
Licensed Manager
& Notary Public
660 Grand St., Brooklyn 11, N. Y.

EVergreen 8-9770
Joseph Garszva
GRABORIUS
BALSAMUOTOJAS
231 BEDFORD AVE.
Brooklyn, N. Y.

**J. B. SHALINS
- Šalinskas**
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
84-02 JAMAICA AVE.
(Prie Forest Parkway Station)
WOODHAVEN, N. Y.
Sutekiam baringas laidotuves
Koplyčios nemokamai visose
miesto dalyse; velkia ventilacija
Tel. Virginia 7-4499

**THEODORE WOLINNIN,
INC.**
E. JOSEPH ZEBROWSKI
Laidotuvių direktorius
MODERNISKA KOPLYČIA
su Air Condition
123 E. 7th St., New York 9, N.Y.
GRamercy 5-1437

**KARLONAS
Funeral Home**
280 CHESTNUT STREET
NEW BRITAIN, CONN.
Tel. BA 9-1181

**CARROL
Funeral Home**
Inc.
PETRAS KARALIUS
savininkas
Laidotuvių Direktorius
ir Balsamuotojas
74 PROVIDENCE ST.
WORCESTER, MASS.
PL 4-6757 PL 4-1165

**VAITKUS
FUNERAL HOME**
197 WEBSTER Ave.
PRANAS VAITKUS
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
ir BALSAMUOTOJAS
Cambridge, Mass.
NOTARY PUBLIC
Patarnavimas dieną ir naktį
Nauja moderni koplyčia šer-
menimis dykai. Aptarnauja Cam-
bridge ir Bostono kolonijas žė-
miausiomis kainomis. Kainos tos
pačios ir į kitus miestus.
Reikale šaukite: Tel. TR 6-6434

Pulkas patarnavimas naujo
**JOSEPH C. LUBIN
FUNERAL HOME**
546 East Broadway
So. Boston, Mass.
Priešais miesto teismo rūmus
Rūpestingai patarnaujame vi-
suose reikaluose, atydziai iš-
pildome kiekvieną pageidavi-
mą. Jūs galite pilnai pasiti-
kėti mūsų patarnavimu iki
visų smulkmenų laidojimo
reikaluose.
Joseph C. Lubin
Funeral Director
Telefonas: 268 - 5185

Gegužės 5-tą dieną Apriškimo par. salėje

PAVASARIO KAUKIŲ VAKARAS

PROGRAMOJE:

Iscentizuota pasaka "Karaliūnas Varlė"

Kaukių paradas

Vaišės

Šokiai

Rengia Maironio Šeštadieninė Mokykla

Kviečiami visi vaikai ir visuomenė

Pradžią 3 val. p. p.

SVIRLYS MUZIKANTAS ir šokėjai iš vaidinimo "Varlių Karaliūnas". Nuotr. P. Ažuolo.

Reikalinga mergaitė vasaros sezonui Cape Cod vasarvietėje patarnauti prie stalo, o taip pat moteris virtuvės darbams. Kreiptis M. Jansonas, 15 Rose-dale St., Boston 24, Mass.

Norite geros — meniškos fotografijos

PORTRETO, ŠEIMOS, VAIKŲ
Įvairių progų — vestuvių, krikštynų, gimtadienių, pobūvių ir pan. nuotraukų; norite atnaujinti seną fotografiją? Jums geromis sąlygomis padarys

VYT. MAŽELIS

422 Menahan Street, Ridgewood, Brooklyn, N. Y.
Tel. HYacint 7-4677

Maloniai Jus kviečiame į

"LIETUVOS ATSIMINIMŲ" RADIO ir "RŪTOS" RĖMĖJŲ KLUBO

ruošiamą

PAVASARIO KONCERTĄ ir BALIŲ

Sekmad., gegužės (May) 19, 1963

WEBSTER HALL

119 E. 11th Street (netoli 3rd Ave.), New Yorke

Programoje:

Akordeonistas KAZYS DAUBARAS, iš Philadelphiajos;
New Yorko VYRŲ OKTETAS, vad. Alekso Mrozinsko;
Solistai: IRENA STANKŪNAITE ir LIŪDAS STUKAS

Programos pradžia 4 val. p. p.

Praves akt. Kazys Vašiliauskas

Scenos dekoracija: dail. Jurgio Juodžio

Veiks Darbininko spaudos ir plokštelių kioskas

Šokiai 7 val. vak. Bus polkutės, valso ir tvisto konkursai.

Biliėtų kainos:

\$3.00—(rezervuotos vietos), ir \$2.50

Studentams ir moksleiviams, taip pat vien šokiams \$2.00

Laukiame Jūsų!

Jokubas J. Stukas, Direkt.